

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

JONNA LIMNELL

Miesten tunnistama ja kokema lähisuhdeväkivalta parisuhteessa

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUN
MIESOPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMASTA

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Limnell, Jonna: Miesten tunnistama ja kokema lähisuhdeväkivalta parisuhteessa: Satakunnan ammattikorkeakoulun miesopiskelijoiden näkökulmasta
Opinnäytetyö, AMK
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Marraskuu 2024
Sivumäärä: 51

Opinnäytetyön tavoitteiksi asetettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun yhdestä tutkintoalasta valikoitujen tutkintoryhmien miespuolisten opiskelijoiden kokemuksien kartoittaminen lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa sekä miesten tietoisuuden kartoittaminen lähisuhdeväkivallasta ja sen piirteistä. Opinnäytetyössä kuvailtiin laajasti erilaisia väkivallan muotoja, syvennyttiin lähi- ja parisuhdeväkivallan ulottuvuuksiin sekä avattiin erilaisia avunsaantikanavia ja selviytymiskeinoja väkivallasta. Työssä tarkasteltiin myös väkivallan sukupuolistuneisuutta ja naisten aggressiota.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää ja se toteutettiin kyselytutkimuksena. Tutkimuksen yhteistyökumppanina toimi Satakunnan ammattikorkeakoulu. Tutkimuskysymyksiksi valittiin millaista lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa miehet ovat kokeneet, kuinka moni on hakenut apua kohtaamaansa parisuhdeväkivaltaan, kuinka moni on tietoinen lähisuhdeväkivallasta ja sen muodoista ja kuinka hyvin tiedetään parisuhdeväkivaltaan saatavia palveluja.

Kyselytutkimus toteutettiin yhden koulutusalan neljälle (4) tutkintoryhmälle sähköisellä Google Forms -lomakkeella. Vastauksia saatiin vain 13 kpl, eli vastausten määrässä syntyi kato. Tutkimuksesta ilmeni, että vastaajista 46,1 % oli kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa. Yleisin koettu väkivallan muoto oli henkinen väkivalta. Yleisimmät syyt parisuhdeväkivalta kokemuksista kertomatta jättämiselle olivat epätietoisuus siitä, mitä oli tapahtunut ja häpeä. Yksikään vastaajista ei ollut hakenut apua kohtaamaansa lähisuhdeväkivaltaan.

Johtopäätöksissä pohdittiin, että tutkimuksia miesten kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa tulisi ehdottomasti tehdä enemmän, sillä tutkimustuloksia tarvitaan lisää. Tuotiin myös esille, että lähisuhdeväkivaltaa on alettu käsittelemään aiheena nykypäivänä enemmän, mutta ilmiönä siitä ei voi koskaan puhua tarpeeksi. Suomen nykytilannetta lähisuhdeväkivallan tilastoista realisoitiin, sillä se on yhä edelleen suuri yhteiskunnallinen ongelma Suomessa. Lopuksi todettiin, että töitä sen eteen on siis yhä tehtävä, jotta sen tunnistettavuus kasvaisi ja uhreja olisi vähemmän. Yksikin parisuhdeväkivallan uhri on jo liikaa.

Avainsanat: lähisuhdeväkivalta, parisuhdeväkivalta, sukupuolistunut väkivalta, miehiin kohdistuva väkivalta

ABSTRACT

Limnell, Jonna: Intimate partner violence in a relationship recognized and experienced by men: From the perspective of male students of Satakunta University of Applied Sciences.

Bachelor's thesis

Social Services

November 2024

Number of pages: 51

The purpose of the thesis was to map the experiences of male students of selected degree groups in intimate partner violence in a relationship from one of the degree fields of Satakunta University of Applied Sciences and to map men's awareness of intimate partner violence and its features. In the thesis, various forms of violence were extensively described, dimensions of intimate partner violence and relationship violence were gone into, and different ways of getting help and coping mechanisms of surviving violent actions were opened up. Gender-based violence and women's aggression were also explored.

The quantitative method was used in the study, and it was conducted as a questionnaire survey. Satakunta University of Applied Sciences acted as a research partner. The research questions selected were what kind of intimate partner violence in a relationship men have experienced, how many have sought help for the intimate partner violence they have faced, how many are aware of intimate partner violence and its forms and how well the services for relationship violence are known.

The survey was carried out for four (4) certain field of study's degree groups via electronic Google Forms – form. Only 13 answers were received, so there was a disappearance with the number of answers. The study showed that 46.1% of respondents had experienced intimate partner violence in a relationship. The most common form of violence experienced was psychological violence. The most common reasons for not disclosing experiences of relationship violence were unawareness of what had happened and shame. None of the respondents hadn't sought help for the intimate partner violence they had faced.

In the conclusions were pondered that more research into intimate partner violence in a relationship should unquestionably be done, as more research results are needed. It was also pointed out that intimate partner violence has started to be talked about more nowadays, but as a phenomenon it can never be talked about enough. Finland's current situation from intimate partner violence statistics was realized, as it is still a major social problem in Finland. Finally, it was stated that work still needed to be done to increase its recognizability and reduce the number of victims. Even one victim of intimate partner violence is too many.

Keywords: intimate partner violence, relationship violence, gender-based violence, violence against men

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET JA TIETOPERUSTA	6
2.1 Väkivalta ja sen muodot	6
2.1.1 Fyysinen väkivalta	7
2.1.2 Henkinen väkivalta.....	8
2.1.3 Seksuaaliväkivalta	9
2.1.4 Taloudellinen väkivalta	10
2.1.5 Digitaalinen väkivalta	11
2.1.6 Vainoaminen.....	12
2.2 Sukupuolistunut väkivalta	13
2.2.1 Naisten ja tyttöjen aggressiosta	13
2.2.2 Naisten aggressio parisuhteissa	14
2.3 Lähisuhdeväkivalta	16
2.3.1 Parisuhdeväkivalta.....	17
2.3.2 Mistä apua lähisuhdeväkivaltaan?	18
2.3.3 Chat -palvelut ja tietopankit lähisuhdeväkivallasta.....	19
2.3.4 Työkalu parisuhdeväkivallan puuttumiseen ja toiminta hätätilanteessa	21
2.3.5 Satakunnan ammattikorkeakoulun tarjoamat hyvinvointipalvelut	22
2.3.6 Väkivaltaisesta suhteesta selviytyminen	22
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	24
3.1 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	24
3.2 Tutkimusmenetelmä	25
3.2.1 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä	26
3.3 Yhteistyökumppani	27
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	28
4.1 Parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan tunnistaminen.....	28
4.2 Parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan kohtaaminen.....	29
4.3 Parisuhdeväkivallan kohtaamisesta puhuminen ja avun hakeminen..	33
5 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	36
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	39
LÄHTEET.....	43
LIITE 1	48

1 JOHDANTO

Lähisuhdeväkivalta ja sukupuolistunut väkivalta ovat merkittävä ongelma Suomessa. Väkivalta koskettaa uhrin lisäksi myös vahvasti hänen läheisiään ja kuormittaa yhteiskuntaamme (Tilastokeskus, 2022.) Väkivallan muotoja on monia erilaisia, joista tunnetuimmat ovat fyysinen, henkinen ja seksuaalinen väkivalta. Lähisuhdeväkivalta tapahtuu läheisessä ihmissuhteessa, nykyisen tai entisen kumppanin, perheenjäsenen tai muun läheisen toimesta (Kytölä, 2021, s. 19). Lähisuhdeväkivalta sisältää muun muassa edellä mainittuja väkivallan muotoja, mutta väkivalta tapahtuu läheisessä ihmissuhteessa. Lähisuhdeväkivallasta voidaan erottaa myös parisuhdeväkivalta, jossa väkivalta tapahtuu entisen tai nykyisen kumppanin toteuttamana (Siukola, 2014, s. 10).

Tilastokeskuksen teettämän tutkimuksen tulokset kertovat, että väkivalta Suomessa on hyvin sukupuolistunutta. On selvää, että molemmat sekä naiset että miehet kohtaavat väkivaltaa, mutta se on tyypiltään osittain erilaista. Naisilla yleisin koettu väkivallan muoto oli tutkimuksen julkaisuhetkellä lähisuhde- ja seksuaaliväkivalta kun taas miehet kokivat useammin väkivaltaa heille tuntemattomien tekijöiden toimesta. Miehet myös ilmoittavat naisia selvästi harvemmin kokemastaan väkivallasta (Tilastokeskus, 2021a, s. 9.)

Minkä tahansa väkivallan kohteeksi joutuminen aiheuttaa uhrissa aina jonkinlaisia negatiivisia reaktioita ja tunteita. Miessakit ry:n Väkivaltaa Kokeneet Miehet -hankkeen kyselytutkimuksen mukaan valtaosa miehistä oli kokenut ahdistusta, järkytystä, masennusta ja itsevarmuuden heikkenemistä väkivallan uhriksi joutumisen jälkeen (Miessakit ry, n.d.). Tämä opinnäytetyö keskittyy miesten kohtaamaan lähisuhdeväkivaltaan parisuhteessa. Tarkoituksena ei ole vähätellä tai sivuuttaa naisten kokemaa lähisuhdeväkivaltaa. Tavoitteena on tuoda miesten kohtaamaa väkivaltaa

esille, jotta molemmista voitaisiin puhua avoimesti ja totuudenmukaisesti ja huomioida ne tasa-arvoisesti. Yleisesti miesten kokema väkivalta on vielä jokseenkin vaiettu puheenaihe, minkä vuoksi koen aiheen esille tuomisen tärkeäksi. Viime aikoina aihe on kuitenkin noussut hieman enemmän esimerkiksi uutisotsikoihin ja puhututtanut ihmisiä. Tämän lisäksi haluan tuoda esille tietoisuuteen väkivallan eri muotoja, jotta ne tulisivat tunnistettavammiksi.

2 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET JA TIETOPERUSTA

2.1 Väkivalta ja sen muodot

Rauno Juntumaa määrittelee väkivallan tarkoittavan ruumiillisen tai henkisen kivun, kärsimyksen tai vahingon tuottamista toiselle. Väkivallalla voidaan haluta kostaa, nöyryyttää, rangaista, kokea vallan tunnetta tai puolustautua (Juntumaa, 2018, s. 84.) Väkivalta on aina pelottavaa, loukkaavaa ja vahingoittavaa ja sitä käyttävä haluaa kontrolloida ja hallita. Suomen perustuslaissa perusoikeuksien määrittelyssä on määrätty, että jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (Perustuslaki 1999/731, 2 luku 7 § 1. mom.). Näin ollen kaikki väkivalta on väärin ja ihmisoikeusrikkomus (Ensi- ja turvakotien liitto, n.d.-a.)

Aggressio on tunne, jota jokainen ihminen tuntee joskus (Mielenterveystalo.fi, n.d.-a). Aggression taustalla on perustunteita, joita ovat esimerkiksi suuttumus, viha, kauhu, kateus, raivo ja mustasukkaisuus (Ryynänen, n.d.). Aggressiota pidetään välttämättömänä, osaltaan synnynnäisenä käyttäytymisvalmiutena ja lajityypillisenä piirteenä ihmisessä (Juntumaa, 2018, s. 73; Lauerma, n.d.). Aggressio voi olla parhaimmillaan myönteisesti energisoiva tunne, mutta ihmisellä on valmius myös sellaiseen aggressiivisuuteen, jossa on tuhoavan väkivallan riski. Ongelmaksi aggressio

muodostuu siis silloin, jos tunteet purkautuvat väkivaltana (Lauerma, n.d.; Ryyänen, n.d.)

Aggression ilmeneminen voidaan jaotella kolmeen eri muotoon: passiivis-aggressiivisuuteen, tuhoavaan aggressiivisuuteen ja rakentavaan aggressiivisuuteen. Passiivis-aggressiivisesti käyttäytyvä henkilö ei osaa tai halua kanavoida aggressiivisuuttaan suoraan. Tämä näkyy esimerkiksi mykkäkouluna tai muiden syyllistämisenä omasta huonovointisuudesta. Tuhoava aggressio näkyy taas eri väkivallan muodoissa, kuten fyysisessä, henkisessä ja seksuaalisessa väkivallassa. Esimerkki tuhoavasta aggressiosta on hallitsematon raivostuminen, fyysinen satuttaminen, uhkailu ja tavaroiden rikkominen. Rakentavaa aggressiota pidetään aikuismaisena aggression ilmaisumuotona. Henkilö ei suuttuessaan verbalisoi sitä toista alentamalla, mitätöimällä tai haukkumalla (Ryyänen, n.d.)

2.1.1 Fyysinen väkivalta

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee väkivallan tarkoituksellisen fyysisen voiman käyttönä tai sillä uhkailulla itseään, ihmistä, ryhmää tai yhteisöä kohtaan, mikä johtaa tai suurella todennäköisyydellä johtaa vammaan, kuolemaan, henkiseen vammaan, kehityshäiriöön tai kehitykselliseen puutteeseen (WHO, 2024). Kaikenlainen toisen ihmisen satuttaminen ja koskemattomuuteen kajoaminen on fyysistä väkivaltaa. Näitä ovat esimerkiksi lyöminen, raapiminen, töniminen, tukistaminen, seksiin pakottaminen, raiskaus, potkiminen, puristaminen, esineellä heittäminen, lyöminen tai viiltäminen, aseella tehty väkivalta ja kiinni pitäminen (Kytölä, 2021, s. 20–21.) Fyysinen väkivalta liittyy usein muihinkin väkivallan muotoihin, kuten seksuaaliväkivaltaan (Nollalinja, 2024a).

Fyysistä väkivaltaa pidetään usein selkeimpänä merkkinä lähisuuhdeväkivallasta, koska siitä jää usein jonkinlainen jälki iholle tai muualle kehoa. Tällaisia jälkiä ovat muun muassa mustelmat, haavat, murtumat, aivotärähdykset ja -vammat, palovammat sekä hammas- ja silmävammat.

Myös erilaisia fyysisiä oireita, kuten päänsärkyä, vatsaongelmia ja kroonisia kipuja, voi esiintyä. Fyysisen ja henkisen väkivallan uhriksi joutuminen voi lisätä myös päihteiden käyttöä, aiheuttaa masennusta ja ajatukset voivat olla itsetuhoisia (Siukola, 2014, s. 12.)

2.1.2 Henkinen väkivalta

Timo Purjo toteaa kirjassaan näin: ”On psyykkistä väkivaltaa ja fyysistä ja psyykkistä väkivaltaa. Väkivalta on toisin sanoen aina psyykkisesti vahingoittavaa.” (Purjo & Gjerstad, 2010, s. 11.) Henkistä väkivaltaa voi olla usein hankala tunnistaa. Se sisältyy kaikkiin väkivallan muotoihin ja se voi olla esimerkiksi toiselle huutamista, haukkumista, kontrollointia, alistamista, rajoittamista, nöyryyttämistä, sosiaalisten suhteiden rajoittamista, nukkumisen estämistä, toisen viestien lukemista, halveksumista, mykkäkoulun pitämistä ja erolla, fyysisellä väkivallalla tai itsensä vahingoittamisella uhkaamista (Kytölä, 2021, s. 20.)

Henkistä väkivaltaa voi olla hankala tunnistaa, sillä se alkaa usein hyvin hienovaraisesti ja pikkuhiljaa. Väkivalta usein pahenee ajan saatossa, joten niin myös henkinen väkivalta pahenee. Väkivaltaan ja sen pelkoon voi tottua, minkä vuoksi sen pahenemista ei aina huomaa. Jo pelkkä väkivallan uhka luokitellaan henkiseksi väkivallaksi. Pelko on yleensä yleisin ja merkittävin oire ja selkein merkki väkivallasta (Ensi- ja turvakotien liitto, n.d-b.)

Väkivallan vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ovat muun muassa masennus, ahdistuneisuus, syömis- ja unihäiriöt sekä pidempiaikaiset psyykkiset seuraukset, kuten traumaperäinen stressihäiriö, paniikkihäiriö ja psykosomaattiset häiriöt. Lähisuhdeväkivalta voi aiheuttaa erilaista riskikäyttäytymistä, kuten lisätä alkoholin tai muiden päihteiden käyttöä tai väkivaltaista ja rikollista toimintaa (Siukola, 2014, s. 12.)

Lähisuhdeväkivalta voi aiheuttaa väkivallan uhrille vahvoja häpeän ja syyllisyyden tunteita, joiden kanssa hän joutuu kamppailemaan. Henkinen

väkivalta saattaa vääristää väkivallan kokijan minäkuva. Väkivallan tekijä saa uhrin tuntemaan itsensä avuttomaksi ja heikoksi, mikä luo uhrille kuvan siitä, ettei hän pärjäisi ilman tekijää elämässään, mikä taas vaikuttaa myös heikentävästi uhrin minäkuvaan ja vääristää sitä. Yleistä kaikissa väkivallan muodoissa on se, että väkivallan tekijä saattaa syyttää uhria hänen teoistaan ja käytöksestään. Väkivallan tekijä on aina vastuussa itse omasta päätöksestään käyttää väkivaltaa, eikä uhri ole koskaan vastuussa toisen tekemästä väkivallasta (Nollalinja, 2024a.)

2.1.3 Seksuaaliväkivalta

Seksuaaliväkivalta loukkaa ihmisen seksuaalisuutta, itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyttä. Seksuaaliväkivalta on usein lähisuhdeväkivaltaa, mutta tekijä voi olla myös tuntematon. Parisuhteessa olevien keskinäinen luottamus luo pohjan kaikelle, ja väkivallan teoissa ja häirinnässä kyseinen luottamus sortuu (Nollalinja, 2024b.) Raiskausta pidetään selkeimpänä seksuaaliväkivallan tekona, mutta seksuaaliväkivalta käsittää paljon enemmänkin. Seksuaaliväkivaltaa on esimerkiksi seksiin pakottaminen, painostaminen tai kiristäminen, toisen koskettelu ilman toisen suostumusta, seksuaalisen kuvan tai videon jakaminen toisesta luvatta, ehkäisyn käytön kieltäminen, seksin käyttäminen väkivallan välineenä ja raiskaus (Kytölä, 2021, s. 21; Siukola, 2014, s.11.)

Yksi tunnusmerkki väkivallan käytöstä on se, ettei väkivallan kokija tunne hallitsevansa tilannetta enää (Ensi- ja turvakotien liitto, n.d-b). Seksissä kuuluu aina olla molempien osapuolien suostumus, jolloin se tuottaa mielihyvää molemmille osapuolille, mutta seksuaaliväkivallassa näitä ominaisuuksia ei ole. Sen sijaan kokija tuntee pelkoa ja ahdistusta, sillä teot ovat seksuaaliväkivallassa vallan- ja voimankäyttöä. Seksuaaliväkivalta on luonteeltaan hyvin traumatisoivaa, minkä vuoksi sen uhri kokee häpeää ja ei siksi välttämättä uskalla hakea apua. Väkivalta loukkaa vakavasti uhrin seksuaalisuutta ja tätä kautta koko ihmisyyttä (Nollalinja, 2024b.)

2.1.4 Taloudellinen väkivalta

Taloudellinen väkivalta voidaan luokitella yhdeksi henkisen väkivallan muodoksi. Taloudellinen väkivalta tapahtuu läheisessä ihmissuhteessa, yleisimmin parisuhteessa, mikä tekee väkivallan muodosta erityisen haavoittavaa. Taloudellinen väkivalta ja taloudellinen hyväksikäyttö usein muodostuu hiljalleen ja huomaamatta (Pollari, 2022, s.15.) Kaittilan (2017, s. 46) väitöskirjassa esitetään, että rahaan liittyvät konfliktit parisuhteissa kestävät usein kauemmin ja ovat intensiivisempiä kuin muut riidat. Pariskunnat saattavat myös riidellä aggressiivisemmin tai käyttää fyysistä väkivaltaa todennäköisemmin verrattuna muihin riitoihin. Näistä havainnoista huolimatta, on myös todettu pariskuntien ratkaisevan rahariitatilanteet melko helposti.

Kaittilan (2017, s. 78) väitöstutkimuksen tulokset rahakonfliktien ja taloudellisen väkivallan syille ovat muun muassa heikko taloudellinen tilanne, vuorovaikutukseen liittyvät ongelmat tai eriävät näkemykset rahasta. Näiden konfliktien taustalla vaikuttavat monta eri tekijää, jotka liittyvät ympäristöön, pariskunnan väliseen vuorovaikutukseen sekä yksilöiden piirteisiin ja kokemuksiin.

Taloudellinen väkivalta voidaan jaotella myös neljään eri kategoriaan: rahaan liittyvä kontrollointi, taloudellinen hyväksikäyttö, eron jälkeinen taloudellinen väkivalta ja työssäkäynnin tai opiskelun häiriköinti (Taloudellinen väkivalta, n.d.). Rahaan liittyvä kontrolli on esimerkiksi sellaista, jossa taloudellisen väkivallan tekijä ei anna toisen osapuolen osallistua rahojen käyttämiseen laisinkaan. Tekijä voi esimerkiksi hallita kumppaninsa tiliä tai evätä kokonaan oman tai yhteisen tilin käyttöoikeuden (Pollari, 2022, s. 133.) Taloudellinen hyväksikäyttö voi ilmetä monin eri tavoin. Tekijä voi saada toisen velkakierteeseen elämällä yli tämän varojen (Taloudellinen väkivalta, n.d.) tai kumppani voi kieltäytyä täysin kantamasta vastuuta perheen yhteisistä menoista, ja käyttääkin rahansa vain itseensä (Pollari, 2022, s. 17). Vielä eronkin jälkeen entinen kumppani saattaa kieltäytyä elatusmaksuista tai manipuloida yhteisiä varoja eroprosessin aikana. Myös toisen työssä

käymisen, opiskelun rajoittaminen tai töihin pääsyn hankaloittaminen ovat taloudellista väkivaltaa (Taloudellinen väkivalta, n.d.)

2.1.5 Digitaalinen väkivalta

Nykyäänä uudeksi vakiintuneemmaksi väkivallan muodoksi on ilmestynyt digitaalinen väkivalta. Tämän on mahdollistanut yhteiskuntamme digitalisoituminen (Tilastokeskus, 2023). Digitaalinen väkivalta tarkoittaa valikoidun uhrin häiritsemistä, kontrollointia, tarkkailua tai seuraamista teknologian avulla (Rikosuhripäivystys, n.d.). Esimerkki tällaisesta on hakeroituminen toisen sähköpostiin, profilliin tai verkkopankkiin tai feikkiprofiilin luominen uhrista. Nykyajan GPS-palveluiden avulla tekijällä on myös helpommat keinot seurata valikoitua uhriaan paremmin (Kytölä, 2021, s. 22). Nollalinja (2024c) täydentää, että väkivalta voi sisältää myös teknologiavälitteistä väkivaltaa, mikä voi tarkoittaa vaikka paikantimen asentamista autoon ja sen sijainnin seuraamista ilman lupaa. Väkivalta voi olla myös toisen henkilön teknologian käytön rajoittamista tai pyrkimys sen rajoittamiseen (Rikosuhripäivystys, n.d.).

Digitaalinen väkivalta ilmenee usein yhtenä lähisuhdeväkivallan muotona, jolloin väkivallan tekijä on useimmin nykyinen tai entinen kumppani tai muu perheenjäsen (Rikosuhripäivystys, n.d.). Niin kuin muidenkin, myös digitaalisen väkivallan tekojen tunnistaminen voi olla uhrille haastavaa, minkä vuoksi kokija ei välttämättä tiedä kokeneensa digitaalista väkivaltaa (Nollalinja, 2024c). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 - tutkimuksen mukaan kaikista 16–74-vuotiaista joskus parisuhteessa olleista naisista 12 % ja miehistä 6 % oli kokenut väkivaltaa tai häirintää jossain vaiheessa nykyisen tai entisen kumppaninsa toimesta. Näistä suurin osa oli kokenut digitaalisen väkivallan lisäksi myös henkistä väkivaltaa entisen tai nykyisen kumppaninsa toimesta. Myös miehistä, jotka olivat kokeneet verkossa kumppanin tekemää väkivaltaa tai häirintää, 70 % oli kokenut myös fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Kyseisen tutkimuksen tuloksista kävi

kuitenkin se ilmi, että digitaalista väkivaltaa koettiin yleisimmin vapaa-ajalla, perhe- tai sukulaisuussuhteen ulkopuolella (Tilastokeskus, 2023.)

2.1.6 Vainoaminen

On harmillisen yleistä, että jonkin ihmissuhteen, etenkin parisuhteen päätyttyä, entinen kumppani alkaa vainoamaan. Tällöin taustalla on usein jo parisuhteen aikana ollutta lähisuhdeväkivaltaa, joka eron koittaessa muuttuu vainoamiseksi. Vainoamista voi olla myös jo parisuhteen aikana (Ensi- ja turvakotien liitto, n.d.-c.) Lain mukaan vainoaminen on ei-toivottujen, toistuvien, yhteydenottojen saamista, uhkailua, seuraamista ja tarkkailua tai näihin rinnastettavissa olevaa häirintää (Poliisi, n.d.). Vainoaminen on lisäksi uhrin seuraamista ja vakoilemista sosiaalisessa mediassa, useilla kymmenillä viesteillä pommittamista tai seurantalaitteen asentamista uhrin autoon. Vainoaja ei välttämättä yritä edes peitellä tekemisiään, vaan saattaa ilmestyä yhtäkkiä uhrille tuttuihin paikkoihin, joissa hän käy ja viettää aikaa (Kytölä, 2021, s. 22). Vainoaminen voi olla joko pienieleistä uhkaavaa toimintaa tai pahimmillaan johtaa fyysisen väkivallan tekoihin. Tarkoituksena vainoajalla on aiheuttaa pelkoa ja ahdistusta uhrissaan (Ensi -ja turvakotien liitto, n.d.) Nämä kaikki voidaan luokitella vainoamiseksi silloin, jos teot ovat toistuvia ja ne tapahtuvat saman henkilön toimesta (Tilastokeskus, 2023).

Digitalisoitumisen myötä vainoamiselle on löytynyt uusia reittejä ja tapoja. Vainoaminen ei aina tapahdu teknologian välityksellä, mutta yhä useammin digitaaliset laitteet ovat kuitenkin vainoamisessa läsnä. Tilastokeskuksen Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen mukaan yli puolet niistä naisista sekä miehistä, jotka ovat joutuneet kumppanin digitaalisen väkivallan kohteeksi, ovat kokeneet myös vainoamista kumppaninsa toimesta. Kyseisen tutkimuksen tulokset osoittavat vahvasti, että naiset kohtaavat vainoamista enemmän kuin miehet. Lähes joka kolmas nainen (30 %) 16–74-vuotiaista ja lähes joka viides mies (19 %) 18–74-vuotiaista on kohdannut vainoamista (Tilastokeskus, 2023.) Vaikka tyypillisempää onkin se, että naiset ovat vainoamisen uhreina useammin kuin

miehet, miesten osuutta ei pidä vähätellä, sillä naisten ja miesten välinen ero on kuitenkin vain 11 %.

2.2 Sukupuolistunut väkivalta

Tilastokeskus (2021) määrittelee sukupuolistuneen väkivallan tarkoittavan sitä, että väkivalta näyttäytyy erilaisena miehillä ja naisilla, kun sitä tarkastellaan esimerkiksi sen yleisyyden, uhrien ja tekijöiden näkökulmasta. Timo Purjo määrittelee sen tarkoittavan sitä, että valtaosa parisuhde- ja lähisuhdeväkivallan tekijöistä olisi miehiä ja uhrin naisia. Purjo käyttää määrittelyssään vanhempaa käsitettä *sukupuolittunut väkivalta*. Hän täydentää, että joidenkin objektiivisina pidettävien tutkimusten mukaan kyseinen väite ei ole pitänyt paikkaansa pitkään aikaan Suomessa. Hannele Törrösen artikkeli käsittelee Ensi- ja turvakotien liiton puitteissa tehtyjä tutkimuksia, joissa käy esille, että naiset ovat lähes yhtä väkivaltaisia lähi- ja perhesuhteissa kuin miehet (Purjo & Gjerstad, 2010, s. 22–23.) Väkivallantutkijan John Archerin meta-analyysissä käy ilmi, että naiset olivat taas miehiä jopa hieman todennäköisemmin ja myös useammin fyysisesti väkivaltaisia (Archer, 2000).

2.2.1 Naisten ja tyttöjen aggressiosta

Monen yhteiskunnan suhtautuminen miesten ja naisten aggressioon on hyvin erilaista. Miesten aggressiota suvaitaan enemmän kuin naisten ja joissain yhteiskunnissa miesten aggressiota jopa ihannoidaan. Naisen ei taas oleteta käyttäytyvän aggressiivisesti ja jos näin on, naista pidetään epänaissellisenä sekä psyykkisesti epästabiilina. Tähän jaotteluun on osasyynä myös yhteiskunnan normit, jotka luovat käsityksen siitä, miten esimerkiksi miehen ja naisen tulisi käyttäytyä (Pruuki & Ketola-Huttunen, 2018, s. 70–71.)

Eevastiina Gjerstadin artikkeli teoksessa *Sukupuoli ja väkivalta* käsittelee Levottomat Tuhkimot -projektiin osallistuneiden tyttöjen asenteita väkivallan oikeuttamiseen. Gjerstad kertoo, että toisen loukkaava toiminta, kuten toisesta

pahan puhuminen, on hyväksyttävä syy käyttää väkivaltaa. Kaksi eniten esille nousevaa syytä väkivallan käyttämiseen oli toisen osallisen aloittama fyysinen tai henkinen väkivalta. Jos toinen osapuoli aloittaa väkivallan, siirtyy vastuu silloin tyttöjen mielestä pois heiltä (Purjo & Gjerstad, 2010, s. 80–81.)

Brittiläisen tutkijan Anne Campbellin mukaan naisen aggressio poikkeaa selkeästi miesten aggressiosta. Miehet käyttävät aggressiota kontrolloidakseen ympäristöään, kun taas naisilla aggression käyttö ilmentää kontrollin menettämistä. Naisten aggressio onkin tyypillisesti ekspressiivistä, eli naiset käyttävät aggressiota ilmaisemaan vahvoja tunteita. Naiset usein myös häpeilevät aggressiotaan (Pruuki & Ketola-Huttunen, 2018, s. 72–73.)

Tytöt ja naiset osoittavat aggressiota miehiä ja poikia yleisemmin epäsuorana aggressiona. Kirsti Lagerspetz (1998) määrittelee epäsuoran aggression olevan ”kohteen vahingoittamista ilman, että häneen suoraan kohdistetaan sanallisia tai fyysisiä hyökkäyksiä, vaan häntä vastaan hyökätään kiertoteitse”, mikä voi olla esimerkiksi huhujen jakamista ja juoruilua (Beames ym., 2018.) Kyseistä käytöstä näkyy eniten murrosikäisten tyttöjen keskuudessa, mutta epäsuoraa aggressiota havaitaan edelleen myös aikuisilla, joskaan se ei ole yhtä näkyvää (Pruuki & Ketola-Huttunen, 2018, s. 75). Epäsuoraa aggressiota on ollut aikoinaan haasteellisempaa tutkia, mikä oli osasy sille, miksi miesten ja poikien ajateltiin olevan selkeästi aggressiivisempia kuin naisten (Lagerspetz, 1998).

2.2.2 Naisten aggressio parisuhteissa

Viimeisen kymmenen vuoden aikana naisten osuus väkivallantekijöinä on kasvanut merkittävästi niin hetero- kuin naistenvälisissäkin parisuhteissa. Usein tilanne voi olla se, että molemmat suhteen osapuolet käyttäytyvät väkivaltaisesti (Naisenväkivalta.fi, n.d.) Laboratorio-olosuhteissa teetetyt tutkimukset naisten väkivaltaisuudesta osoittavat, että naiset olisivat vähemmän väkivaltaisia kuin miehet, mutta todellisuudessa naiset ja miehet olisivatkin yhtä väkivaltaisia parisuhteissa (Beames ym., 2018; Pruuki &

Ketola-Huttunen, 2018, s. 133). Miehet aiheuttavat kuitenkin naisia enemmän psyykkistä ja fyysistä vahinkoa. Naiset ovat alttiita myös alkoholista aiheutuvalle aggressiolle, mutta kyseinen ominaisuus saattaa esiintyä vain niillä, joilla on muutenkin enemmän taipumusta aggressioon (Beames ym., 2018.)

Naisten tekemä väkivalta parisuhteissa poikkeaa miesten tekemästä väkivallasta. Naisilla tyypillisempää on heittää tavaroita kumppaniaan kohti, käyttää jonkinlaisia aseita ja purra. Miehillä taas tyypillisintä on hakata, tukehduttaa ja kuristaa kumppaniaan. Tähän selkeä syy on sukupuolten välinen fyysinen eroavaisuus. Naisten on helpompi tehdä enemmän vahinkoa heittämällä tavaroita ja käyttämällä teräaseita, koska naiset ovat pääsääntöisesti miehiä heikompia ja pienempikokoisia (Beames ym., 2018.)

Naisten käyttämän parisuhdeväkivallan syyt ulottuvat usein lapsuuden traumoihin. Niiden lisäksi syinä ovat muun muassa mustasukkaisuus, kommunikointivaikeudet kumppanin kanssa, huomion saaminen ja muut traumaattiset kokemukset elämän aikana (Pruuki & Ketola-Huttunen, 2018, s. 129–131; Keiski, 2018, s. 24.) Bessel Van der Kolk liittyy Keiskin lisäksi naisten väkivallan käytön lapsuudessa koettuihin traumoihin. Hän perustelee tämän sillä, ettei traumatisoituneella ole muita opittuja malleja, kuin täydellinen kontrollointi ja täydellinen alistuminen, joita käyttää ratkomaan parisuhteessa eteen tulevia ristiriitoja. Tällöin ristiriidat ratkotaan usein vain väkivallan tai alistumisen kautta (Pruuki & Ketola-Huttunen, 2018, s. 134.) Lapsuudessa koettu kaltoinkohtelu ilmentyy aikuisuudessa Keiskin (2018, s. 26) mukaan esimerkiksi heikentyneenä mielenterveytenä ja tunteiden säätelykykynä, jotka ovat yhteydessä parisuhdeväkivaltakäyttäytymiseen. Lapsuuden ja nuoruuden kaltoinkohtelun lisäksi aikuisuuden väkivaltakäyttäytymisen ennustettavuutta lisää pitkittyneet epäsuotuisat elinolosuhteet lapsuudessa.

2.3 Lähisuhdeväkivalta

Lähisuhdeväkivalta on läheisessä ihmissuhteessa tapahtuvaa väkivaltaa. Tekijä voi olla tällöin nykyinen tai entinen seurustelukumppani, perheenjäsen, sukulainen tai muu itselle koettu läheinen henkilö (Kytölä, 2021, s. 19.) Lähisuhdeväkivallan muotoja ovat kaikki kappaleessa 2.1 esitellyt väkivallan muodot, mutta väkivalta tapahtuu vain läheisessä ihmissuhteessa olevien kesken.

Lähisuhde- ja parisuhdeväkivallasta tekee erityisen raadollista se, että väkivallan tekijä on itselle se kaikkein läheisin ihminen. Se, jonka pitäisi olla itselle tuki ja turva. Lähisuhde- ja parisuhdeväkivaltaa kokevalta usein kysytään, miksi hän ei lähde suhteesta, mutta siitä lähteminen ei olekaan niin helppoa, mitä se ulkopuoliselle näyttää. Tähän on syynä esimerkiksi traumaattinen kiintyminen (Metso, 2018, s. 113). Pahoinpitelijän onnistuessa eristämään uhrin sosiaalista elämänaluetta, uhrille jää lopulta vain kyseinen väkivallan tekijä, johon tukeutua. Uhri kokee myös usein suurta häpeää tilanteestaan ja ajattelee itse olevansa syyllinen väkivallan tapahtumiselle, minkä vuoksi asiasta ei uskalleta kertoa muille. Tekijän käyttäessä fyysistä ja henkistä väkivaltaa ja luomalla näiden kautta pelkoa uhriin, tälle ei jää kaiken jälkeen muuta vaihtoehtoa, kuin tukeutua pahoinpitelijäänsä. Toinen syy, mikä tekee suhteesta lähtemisen haastavammaksi, on Tukholma-syndrooma. Tukholma-syndrooma on psykologinen reagoititapa, jossa vangittu alkaa samaistua kidnappaajan tunteisiin ja tuntee sympatiaa tätä kohtaan (Lambert, n.d.; Metso, 2018.). Tätä samaa reaktiota on tutkittu 2000-luvulla ja ilmiön havainnoimista on laajennettu muun muassa väkivaltaisiin parisuhteisiin. Väkivaltaisissa suhteissa hyvä ja huono menevät sykleittäin, jota säätelee väkivallan tekijä. Kun on menossa hyvä jakso, uhri tuntee olonsa rakastetuksi, koska sen tunteen luo sama henkilö, joka toisena ajankohtana kohdistaa väkivaltaa uhriinsa. Tällöin Tukholma-syndrooma mahdollistuu. Muille tilanne vaikuttaa täysin järjettömältä, mutta suhteessa oleva näkee tilanteen täysin erilaisena. Uhri näkee usein tekijässä vielä ne hyvät puolet, jotka vielä suhteen alkuaajoilla tulivat esille ja tukeutuu siihen, että tilanne vielä muuttuu. Toinen

selittävä tekijä on läheisriippuvuus, joka saattaa lujittaa uhrin entistä kovemmin suhteeseen (Metso, 2018, s. 118.)

Lähisuhdeväkivallalle on tyypillistä syklisyys. Parisuhde etenee ja syvenee usein hyvin nopeasti, mikä tuo uhrille tunteen siitä, että on löytänyt itselleen jotain hyvin erityistä. Pikkuhiljaa kuitenkin väkivallan tekijä alkaa kontrolloimaan uhria ja pahimmillaan tämän kaikkia elämänosa-alueita; sukulaisuus- ja ystäväsuhteita ja heidän tapaamisiaan, mielenkiinnonkohteita ja harrastuksia, raha-asioita ja perustarpeita (Kytölä, 2021, s. 99–101.) Väkivallan syklisyys tulee siitä, että usein hyvät ja huonot ajankohdat menevät jaksoittain. Väkivaltaisen jakson kohdalla uhri haluaa edelleen uskoa siihen, että tekijä on edelleen se sama ihana ja huomaavainen ihminen, johon hän tutustui suhteen alussa. Useimmissa tapauksissa suhteen edelleen edetessä ja toisen tuntemisen syventyessä samalla myös väkivallan teot syvenevät. Näiden syklien toistuessa suhteen luottamus kärsii pala palalta aina vaan lisää. Uhrin havahtuminen tilanteen todellisuuteen saattaa kestää hyvin pitkään, sillä hän toivoo, että kumppani muuttuu vielä ja väkivalta loppuu (Naistenlinja, n.d.)

2.3.1 Parisuhdeväkivalta

Parisuhdeväkivalta on yksi lähisuhdeväkivallan muodoista. Koettu väkivalta tapahtuu nykyisen tai entisen seurustelukumppanin toimesta. Miehistä 16 % ja naisista 17 % oli joutunut vuoden 2010 miesuhritutkimuksen mukaan parisuhdeväkivallan kohteeksi jossain vaiheessa nykyistä parisuhdettaan. Tutkimuksen mukaan 14 % sekä miehistä että naisista oli joutunut fyysisen väkivallan kohteeksi (Siukola, 2014, s. 15.)

Siukola (2014, s. 15–16) esittelee Joan Kellyn ja Michael Johnsonin laatimaa jaottelua parisuhdeväkivallan eri tyypeistä. He jakoivat parisuhdeväkivallan kontrolliin ja pakottamiseen perustuvaan väkivaltaan, toisin sanoen parisuhdeterroriin, tilanneväkivaltaan, väkivaltaiseen vastarintaan ja eron käynnistämään väkivaltaan. *Parisuhdeterrorilla* tarkoitetaan kokonaisvaltaista

ja systemaattista väkivaltaa, kontrollointia ja pelottelua. Se ei aina sisällä fyysistä väkivaltaa ja uhrin pitävät usein väkivallan henkisiä seurauksia fyysisiä pahempina. *Tilanneväkivalta* on yleisin parisuhdeväkivallan tyyppi ja se usein käynnistyy konfliktista. Väkivalta voi jäädä yksittäiseksi tapahtumaksi tai se voi toistua satunnaisesti tai säännöllisesti. Väkivaltatyyppi loppuu usein eron myötä. *Väkivaltainen vastarinta* on väkivaltaan vastaamista väkivallalla, esimerkiksi itsepuolustusyrityksenä tai keinona saada väkivalta loppumaan. Eniten esillä esimerkkinä tällaisesta on naisten tekemät parisuhdetapot, joiden taustalla on useampia naiseen kohdistuneita pahoinpitelyitä. *Eron käynnistämä väkivalta* käynnistyy nimensä mukaisesti vasta eron sattuessa. Tekijänä on lähes aina jätetty osapuoli, ja se perustuu voimakkaaseen kontrollin menetyksen tunteeseen. Näissä lähes kaikissa, paitsi parisuhdeterrorissa, väkivaltatyyppit eivät ole sukupuolistuneita. Tämä tarkoittaa, että parisuhdeterrorin tekijät ovat tavallisimmin miehiä, kun taas muissa väkivaltatyypeissä tekijät saattavat olla niin miehiä kuin naisiakin.

Tiedetään, että valtaosa kaikesta väkivallasta tapahtuu päihtyneenä. Alkoholin tai muiden päihteiden käyttö ei kuitenkaan suoranaisesti aiheuta väkivaltaista käytöstä. Myöskään vaikeat mielenterveyden häiriöt, kuten skitsofrenia tai kaksisuuntainen mielialahäiriö, eivät aiheuta väkivaltaista käyttäytymistä automaattisesti. Kuitenkin merkittävänä tekijänä voi olla mielenterveydenhäiriöiden ja päihteiden yhteisvaikutus (Siukola, 2014, s. 19.) Kytölä (2021, s. 98) on listannut myös erinäisiä taustatekijöitä, jotka voivat johtaa kumppanin väkivaltaiseen käytökseen: hoitamaton traumaattinen tausta, mielenterveyden ja persoonallisuuden häiriöt, heikko omien tunteiden säätely ja hallinta, tunne-elämän herkkyys, empatiakyvyn puute ja sairaaloinen mustasukkaisuus.

2.3.2 Mistä apua lähisuhdeväkivaltaan?

Väkivaltaiseen parisuhteeseen joutuneet saattavat usein etsiä syytä sille, miksi juuri he ovat sellaiseen suhteeseen joutuneet. Kuitenkin usein syynä on yksinkertaisesti vain huono tuuri. Tutkimuksissa on noussut esille, että syy

siihen, miksi väkivallan merkkejä ei ole suhteen aikana onnistunut huomaamaan, voikin olla sen vieraus, eli taustalla ei ole aikaisempia huonoja kokemuksia, joiden pohjalta varoitusmerkkejä voisi etsiä (Metso, 2018, s. 76.) Tämä osoittaa taas sen, että kuka vain voi siis joutua väkivaltaiseen suhteeseen.

Avun saaminen on nykypäivänä melko helppoa digitalisaation vuoksi. Netti on pullollaan erilaisia sivustoja, jotka tarjoavat monipuolisesti apua erilaisiin tilanteisiin, joten apua etsivä löytää varmasti itselleen sopivimman avun. Keräsin tähän kattavasti kategorioittain erilaisia sivustoja ja niiden palveluja ja esittelen ne seuraavaksi.

2.3.3 Chat -palvelut ja tietopankit lähisuhdeväkivallasta

Monet sivustot tarjoavat erilaisia matalan kynnyksen chat-palveluja, joissa voi usein asioida nimettömästi ja maksuttomasti. Ensi- ja turvakotien liitto tarjoaa useita erilaisia chat-palveluja moneen eri elämäntilanteeseen. Sivustolla esitellään muun muassa *apua väkivaltaan* -chat sekä *apua eroon* -chat, joissa pääsee keskustelemaan väkivaltatyön ja eroauttamisen ammattilaisten kanssa. Ammattilaisten kanssa voi keskustella omasta tilanteesta, avun saamisesta tai yleisesti kysyä tietoa esimerkiksi lähisuhdeväkivallasta (Ensi- ja turvakotien liitto, n.d-d.) Chat-palveluja tarjoaa Ensi- ja turvakotien liiton lisäksi Nollalinja ja Rikosuhripäivystys. Nollalinja tarjoaa apua muun muassa kaikille, jotka ovat kokeneet fyysistä, henkistä ja seksuaalista väkivaltaa tai väkivallan uhkaa lähisuhteessa (Nollalinja, n.d.). Rikosuhripäivystys tarjoaa tukea ja neuvoja esimerkiksi rikoksen uhrille ja tämän läheiselle (Rikosuhripäivystys, n.d.).

Jos epäilee joutuneensa väkivallan uhriksi tai haluaa saada tietoa aiheesta, monet erilaiset sivustot ovat koonneet tietoa esimerkiksi lähisuhdeväkivallasta ja kertovat merkkejä miten tunnistaa väkivalta omassa lähisuhteessa. Esimerkiksi Miessakit ry:n, Nollalinjan ja Nettiturvakodin sivuilta löytyy laajalti tietoa, joihin kannattaa perehtyä jos epäilee joutuneensa lähisuhdeväkivallan

uhriksi. Miessakit ry:n tavoitteena on tukea miesten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivustolla tarjotaan yhdeksään erilaiseen osa-alueeseen tietoa ja tukea. Näistä esimerkkeinä *Lyömätön Linja*, joka tarjoaa apua miehille, jotka ovat käyttäneet tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa läheisiään kohtaan sekä *Väkivaltaa Kokeneet Miehet*, joka tarjoaa apua puolestaan miespuolisille henkisen ja fyysisen väkivallan uhreille (Miessakit ry, n.d.)

Nollalinja on valtakunnallisesti apua tarjoava taho lähisuhdeväkivallan uhreille ja sen uhkaa kokeneille. Nollalinjan ensisijainen toiminta on ilmainen, ympäri vuorokauden käytössä oleva päivystyspuhelin, josta saa apua ja tukea ammattilaisilta. Nollalinjan sivustolla on myös kerrottu lähisuhdeväkivallasta, väkivallan muodoista ja turvakodeista (Nollalinja, n.d.)

Ensi- ja turvakotien liiton sivuilta löytyy Nettiturvakoti -teemasivusto, joka on kohdennettu sisällöltään lähisuhdeväkivaltaan. Sivustolta löytyy selviytymistarinoita väkivaltaisista ihmissuhteista ja miten hakea apua. *Näin haet apua* -sivusto on tarkoitettu väkivaltaa kokeneille, sitä käyttäville tai sen käyttöä pelkääville. Kyseiseltä sivustolta löytyy erilaisia kyselyitä ja tietopankkeja muun muassa myyteistä liittyen väkivaltaan sekä tietoa turvasuunnitelman tekemisestä. Turvasuunnitelma on luotu oman ja muiden turvallisuuden takaamiseksi niissä hetkissä, joissa tilanne karkaa käsistä ja väkivallan uhka on läsnä (Nettiturvakoti, n.d.)

Digitalisaation myötä ja sen edistyessä tietosuojaturvallisuus vaatii nykyään erityistä tarkkuutta. Rikosuhripäivystys on listannut selkeät toimintaohjeet miten toimia ennaltaehkäisevästi digitaaliselta väkivallalta ja kuinka toimia jos on joutunut sen kohteeksi. Ohjeissa nostetaan esille muun muassa vahvojen ja eri salasanojen käyttö, yksityisyysasetusten tarkistaminen sosiaalisen median alustoilta, tilin suojaaminen murtautumisyriyksiltä ja erityisen varovaisuuden huomioiminen jonkin laitteen saamisessa mahdolliselta väkivallan tekijältä, sillä laitteessa voi olla asennettuna vakoiluohjelma (Rikosuhripäivystys, n.d.)

Jos digitaalisen väkivallan tai vainon kohteeksi joutuu, siitä on hyvä olla mahdollisimman pian yhteydessä väkivaltatyön ammattilaisiin, kuten Rikosuhripäivystykseen tai Tukikeskus Varjoon sekä tarvittaessa on tärkeää tehdä myös rikosilmoitus. Mitään, mitä voi käyttää todistusaineistona ei kannata hävittää, esimerkiksi kaikki saadut viestit ja puhelut on hyvä säilyttää (Rikosuhripäivystys, n.d.)

Suomen poliisin sivuilla on paljon tietoa siitä, miten toimia, jos on joutunut tai epäilee joutuneensa rikoksen kohteeksi. Poliisi on velvoitettu tekemään kaikista heidän tietoonsa tulleista lähisuhdeväkivaltatapauksista rikosilmoituksen. Rikosilmoituksen voi tehdä itse jo tapahtuneista ja toistuvista väkivaltatapauksista tai jonkin auttavan tahon kanssa. Väkivallan uhri voi hakea myös halutessaan lähestymiskieltoa (Poliisi, n.d.)

2.3.4 Työkalu parisuhdeväkivallan puuttumiseen ja toiminta hätätilanteessa

Viime vuosina on kehitetty myös merkittävä uusi työkalu parisuhdeväkivallan puuttumiseen. ”MARAK on vakavan parisuhdeväkivallan riskinarvioinnin ja uhrin auttamisen moniammatillinen menetelmä” kertoo THL. Menetelmä kokoaa samalla alueella työskentelevät viranomaiset ja auttavat tahot yhteen uhrin auttamiseksi. MARAK on tarkoitettu niille, jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa. MARAKin tavoitteena on, että parisuhdeväkivalta ja sen uhka saadaan loppumaan. Menetelmän avulla uhri saisi mahdollisimman nopeasti ja vaivattomasti tarvitsemaansa apua (THL, 2023.)

Akuutisti kärjistyvissä ja väkivaltaa uhkaavissa tilanteissa tulee olla suoraan yhteydessä yleiseen hätänumeroon 112, ympäri vuorokauden päivystäviin turvakoteihin tai kunnan sosiaalipäivystykseen. Turvakoteihin pääsee ilman lähetettä ja ovat maksuttomia. Turvakotien yhteystiedot löytyvät selkeästi esimerkiksi Nollalinjan sivustolta (Mielenterveystalo.fi, n.d.-b.)

2.3.5 Satakunnan ammattikorkeakoulun tarjoamat hyvinvointipalvelut

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) tarjoaa opiskelijalle erilaisten palveluiden avulla tukea arjen haasteisiin ja ongelmatilanteisiin. SAMK:n *Tukea arjen haasteisiin ja pulmatilanteisiin* -sivulta löytyy tiivistetty listaus erilaisista palveluista, joita opiskelija voi tarvitessaan hyödyntää. Suurin osa palveluista ovat sellaisia, jotka olen esitellyt opinnäytetyössäni aikaisemmissa kappaleissa, joten esittelen vain osan niistä lyhyesti seuraavaksi. Sivulla on listattu *seurustelu- ja lähisuhdeväkivalta* -otsikon alle palveluina muun muassa Porin ensi- ja turvakoti, Nollalinja, Nettiturvakoti, Nuorten vastaanotto, sosiaalipäivystys ja Rikosuhripäivystys RIKU. Porin ensi- ja turvakotiyhdistys tarjoaa monipuolista apua esimerkiksi lapsiperheille ja lähisuhdeväkivaltaa kohdanneille aikuisille. Turvakotipäivystys palvelee 24/7, ja turvakotiin voi mennä mihin tahansa vuorokaudenaikaan. Nettiturvakoti tarjoaa keskusteluapua perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneille, ja omasta tilanteesta ja avun saamisesta voi keskustella Nettiturvakodin chatissa väkivaltatyön ammattilaisten kanssa. Nuorten vastaanotto on suunnattu 13–22-vuotiaille nuorille, joilla on psykososiaalisia ongelmia, kuten mielialaan, ihmissuhteisiin tai päihteiden käyttöön liittyviä haasteita. Satakunnan alueen sosiaalipäivystys tarjoaa sosiaalisissa hätätilanteissa kiireellistä ja välttämätöntä apua. Sosiaalipäivystykseen voi soittaa arkisin 8–16. Näiden lisäksi tukea ja apua tarjoavat muun muassa keskustelu- ja chat-palvelut, kuten Raumalla sijaitseva Ankkurpaikk' ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäitiö, eli YTHS:n SelfChat. Ankkurpaikk' on kriisikeskus, joka tarjoaa tukea vaikeissa elämäntilanteissa. Apua saa veloitusetta ja ilman lähetettä. YTHS:n SelfChat:ssä voi keskustella reaaliaikaisesti YTHS:n hoitohenkilökunnan kanssa.

2.3.6 Väkivaltaisesta suhteesta selviytyminen

Riina-Maria Metso kertoo kirjassaan *Miksi se ei vain lähde?* vaikeuksista rakentaa oma elämä ja rikottu itsetunto takaisin väkivaltaisen suhteen päätyttyä sellaiseksi kuin ne olivat. Väkivaltaisessa suhteessa elänyt käy usein läpi ajatusta siitä, ettei tiedä mitä hänelle jäisi tai kuka hän olisi, jos sen hetkinen parisuhde päättyisi. Itsetunnon rakentamisessa voi auttaa omien

ajatusten ja näkemysten kriittinen pohtiminen. Suhteen väkivallan tekijä on luonut uhrille kuvan siitä, että hän on riittämätön, epäviehättävä ja arvoton, jolloin uhri uskoo itsekin asian näin olevan. Toipuessa väkivaltaisesta suhteesta näitä ajatuksia on hyvä kyseenalaistaa ja ymmärtää, että ne olivatkin vain yhden ihmisen näkemys eikä todellisuutta laisinkaan. Tätä prosessia voi edistää miettimällä millaisena näki itsensä ennen suhdetta ja keskustelemalla ajatuksista läheisten ihmisten kanssa. Avoimuus ja läheisten ihmisten näkemykset asioista vahvistavat parhaimmillaan todellisuutta asioista ja sitä, että on edelleen arvokas ihminen (Metso, 2018, s. 141–147.)

Väkivaltaisesta suhteesta eroaminen ja siinä päätöksessä pysyminen ovat kaksi eri asiaa. Metso (2018, s.149) onkin listannut asioita, joiden avulla eropäätöksessä on helpompi pysyä, joista nostan esille seuraavaksi muutaman. Listan kärjessä on kaikkien yhteyksien katkaiseminen. Kaikenlainen yhteydenpito antaa väkivallan tekijälle keinon jatkaa edelleen henkisen väkivallan käyttöä. Rajojen vetäminen on siis tärkeää. Jos suhteessa on ollut yhteisiä lapsia, heidän asioistaan keskustellaan ainoastaan ne välttämättömimmät ja nekin mieluiten kirjallisesti.

Toisena on eron käsitteleminen ilman entistä kumppania. Niin kuin ensimmäisessäkin, eron käsitteleminen ja asioiden selvittely antavat keinon jatkaa väkivaltaa. Erotilanteessa väkivallan uhri muodostuu tekijän silmissä eron aiheuttajaksi ja on syyppää kaikkeen. Asioista keskusteleminen ei onnistu samalla tavalla kuin väkivallattomasta suhteesta erotessa, joten usein täytyy hyväksyä tosiasia ja tulla sinuiksi sen suhteen, ettei tule välttämättä koskaan saamaan vastauksia haluamiinsa kysymyksiin (Metso, 2018, s. 150.)

Kolmantena nostan tunteiden käsittelyn ja arjen tärkeyden. Eron koittaessa käydään läpi laaja tunneskaala positiivisista tunteista negatiivisiin. Jos tässä kohti ei ole katkaissut yhteyttä entiseen kumppaniin, heikkona hetkenä tämän manipulointi voi ottaa vallan, jolloin eropäätöksessä on haastavampi pysyä. Katsomalla suhdetta taaksepäin ja miettimällä järjellä millaista siihen olisi palata, edesauttaa muistamaan miksi suhteesta on lähdetty. Tunteiden kirjoa läpikäydessä on tärkeää muistaa oma arki. Luomalla siitä sellaisen, johon ei

liity väkivaltaa ja rajojen rikkomista, se kantaa hyvinkin pitkälle. Luottamalla elämän jatkumiseen ja jokaisen uuden aamun saapumiseen pääsee taas eteenpäin. Kuitenkaan ikäviä tunteita ei saa täysin tukahduttaa, vaan itkun tullessa on tärkeää itkeä, jottei tunteet patoudu sisälle ja purkaudu odottamattomalla hetkellä joskus myöhemmin. Suru voi kuitenkin olla haastava tunne oltua väkivaltaisessa suhteessa, sillä siinä osittain surraan eri asioita. Suhteen aikana on usein kuviteltu kumppani aivan toisenlaiseksi kuin mitä hän oikeasti on, mikä on saanut alun perin jäämään suhteeseen. Toisin sanoen suhteesta eroavan on surtava muun muassa sitä, että on joutunut huijatuksi (Metso, 2018, s. 151–152; 155.)

Viimeisenä nostan vielä terapian tärkeyden. Asioista puhuminen läheisten kanssa voi auttaa jonkin aikaa, mutta jossain vaiheessa voi kaivata paluuta täysin normaaleihin keskustelunaiheisiin ja erottaa entisen suhteen luomat traumat aiheista. Ammattilaisella on myös ulkopuolisen näkemys asioista, joten hän voi antaa erilaisen tulkinnan kokemuksista. Terapian avulla voi onnistua myös paremmin rajaamaan milloin väkivaltaisia kokemuksia joutuu prosessoimaan uudestaan ja milloin ei, koska ne sitoutuvat tiettyyn aikaan ja paikkaan (Metso, 2018, s. 154.)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Satakunnan ammattikorkeakoulun yhdestä tutkintoalasta valikoitujen tutkintoryhmien miespuolisten opiskelijoiden kokemuksia lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa sekä kartoittaa miesten tietoisuutta lähisuhdeväkivallasta ja sen piirteistä. Miesten kohtaama lähisuhdeväkivalta jää edelleen hieman aiheena pimentoon, minkä vuoksi tavoitteena on tuoda aihetta enemmän esille, etenkin kohderyhmän miehille. Yleisesti miesten kohtaamaa väkivaltaa voidaan pitää

eräänlaisena tabuna, josta ei syystä tai toisesta puhuta, ainakaan tarpeeksi. Todellisuus kuitenkin on, että miehet kohtaavat yhtä lailla lähisuhdeväkivaltaa kuin naiset. Tavoitteena tässä opinnäytetyössä on tehdä miesten kohtaamaa lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa näkyvämmäksi, madaltaa kynnystä puhua miesten kohtaamasta parisuhdeväkivallasta ja tuoda avun saannin tärkeyttä esille.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä on:

- Kuinka moni on tietoinen lähisuhdeväkivallasta ja sen muodoista?
- Millaista lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa miehet ovat kokeneet?
- Kuinka moni on hakenut apua kohtaamaansa väkivalltaan?
- Kuinka hyvin tiedetään parisuhdeväkivalltaan saatavia palveluja?

3.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto kerätään sähköisellä Google Forms-kyselylomakkeella.

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla voidaan selvittää lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Yleinen määritelmä on, että määrällisellä tutkimusotteella saadaan tuloksiksi pelkästään yleiskäsityksiä ja laadullisessa nähdään paremmin yksityiskohtat. Vehkalahti (2008, s. 13) on kuitenkin sitä mieltä, että tilastolliset menetelmät voivat myös osoittaa yksityiskohtia. Määrällisen tutkimuksen edellytyksenä on riittävän suuri otos. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia havainnollistetaan esimerkiksi taulukoin ja kuvioin. Aineistosta saatuja tuloksia pyritään usein yleistämään laajempaan joukkoon aineistosta saatavien tilastojen avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään usein vastaamaan Mikä?, Missä? ja Kuinka usein? -kysymyksiin (Heikkilä, 2014, s. 15.)

Kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaista on se, että tutkimuksessa tiedot kerätään joko itse tai valmiista, muiden tekemistä tilastoista, tietokannoista tai

rekistereistä. Tutkimuksessa, jossa tiedot kerätään itse, tutkimusongelma määrittelee pitkälti sen, mikä tutkimusmenetelmä siihen tutkimukseen on sopivin. Yleisimpiä käytettäviä tutkimusmenetelmiä ovat erilaiset tai eri tavoin toteutetut kyselyt, kuten postikyselyt, informoidut kyselyt tai internetin kautta tehtävät kyselyt. Informoitu kysely on yhdistelmä kirjekyselyä ja henkilökohtaista haastattelua. Haastattelija voi siis tarkentaa laatimaansa kyselyä toimittaessaan tai hakiessaan kyselyä. Toinen variaatio kvantitatiivisesta tutkimuksesta on havainnointitutkimus. Se tarkoittaa tietojen keräämistä tutkimuskohteesta havaintoja tekemällä. Sen avulla voidaan joskus korvata tai täydentää kysely- tai haastattelututkimus (Heikkilä, 2014, s. 16–17.)

3.2.1 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä

Kyselytutkimuksella saadaan kerättyä ja tarkasteltua tärkeää tietoa muun muassa erilaisista yhteiskunnan ilmiöistä, ihmisten toiminnasta, asenteista ja arvoista. Kyselytutkimuksessa tutkimuskysymykset esitetään kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake toimii mittausvälineenä esimerkiksi yhteiskunta- ja käyttäytymistieteellisissä tutkimuksissa. Kyselytutkimuksessa haasteellista voi tehdä se, että kyselylomakkeen on toimittava sellaisenaan, ilman tutkijan apua (Vehkalahti, 2008, s. 11.)

Peruskivenä määrällisessä tutkimuksessa toimii mittaus. Asioiden tilastollinen tutkiminen edellyttää, että tietoja voidaan mitata erilaisilla mittareilla. Kyselytutkimuksessa mittareina toimivat kysymykset ja väitteet ja mittaus tapahtuu kyselylomakkeella. Tutkimuksen onnistuminen riippuu suurimmaksi osaksi lomakkeesta. Lomake tulee suunnitella huolellisesti, sillä vastaajan täyttäessä lomaketta, muutoksia ei ole mahdollista enää tehdä. Onnistunut kyselylomake on sellainen, jossa kysytään sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti mielekkäällä tavalla (Vehkalahti, 2008, s. 17; 20.)

Jokaisessa tiedonkeruumenetelmässä on hyviä ja huonoja puolia. Netissä teetetävän kyselytutkimuksen hyviä puolia ovat muun muassa vastausten

nopea saanti, arkaluontoisten kysymysten esittäminen ja anonymiteetti, eli vastaajia ei tunneta tai tiedetä (Heikkilä, 2014, s. 17; 18.) Teettäessäni tutkimusta miesten kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa, koen, että arkaluontoisten kysymysten esittäminen ja vastaajien anonymiteetin olemassaolon säilyminen on erityisen tärkeää ja tutkimusta edistäviä tekijöitä. Jos tutkimus tehtäisiin esimerkiksi haastatteluna, tutkimuskysymyksiin ei välttämättä saataisi niitä toivottuja ja haluttuja vastauksia aiheen arkaluontoisuuden vuoksi.

Kyselyn teettämisessä on myös kuitenkin huonoja puolia, eli sellaisia ominaisuuksia, jotka voivat vääristää tai heikentää tutkimustuloksia. Näitä ovat esimerkiksi vastausprosentti, avointen kysymysten käyttömahdollisuus, vastausten tarkkuus ja kysymysten väärinkäsitys (Heikkilä, 2014, s. 18.) Kyselyn teettämisessä entuudestaan tuntemattomalle kohdejoukolle on aina se riski, että vastausprosentti tulee olemaan odotettua paljon pienempi. Tätä kutsutaan tutkimusaineiston kadoksi (Vilkkä, 2021, s. 94). Usein myös avoimiin kysymyksiin jätetään vastaamatta. Kyselyissä erityisen korkea riski on vastausten tarkkuudessa ja kysymysten väärinymmärtämisessä, sillä tarkentavia kysymyksiä ei voida esittää puolin eikä toisin.

3.3 Yhteistyökumppani

Opinnäytetyö toteutettiin Satakunnan ammattikorkeakoululle. Satakunnan ammattikorkeakoulu eli SAMK valikoitui yhteistyökumppaniksi sen vuoksi, että SAMK:ssa ei ole toteutettu yhtäkään tutkimusta opiskelijoille miesten kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa. Tämä korosti itselläni aiheen ja tutkimuksen tekemisen tärkeyttä. SAMK:lle on toteutettu aikaisemmin opinnäytetöitä naisten lähisuhdeväkivaltakokemuksista parisuhteessa, minkä vuoksi koin merkitykselliseksi tuoda sen rinnalle tutkimuksen myös miehistä samasta aihepiiristä.

Tutkimus tehtiin yhden osaamisalueen opiskelijoille. Jätän mainitsematta tutkimukseni kohderyhmän koko opinnäytetyöstä yksityisyyden suojan

säilymisen vuoksi, jottei ketään tutkimukseeni osallistuneista opiskelijoista olisi tunnistettavissa.

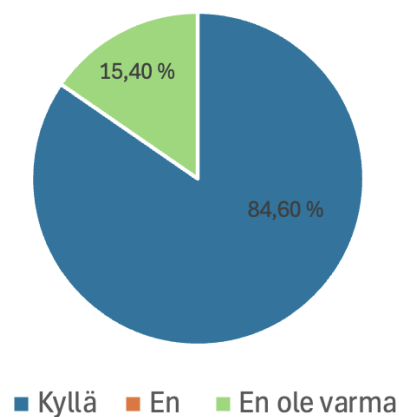
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuskysely lähetettiin sähköisesti neljälle valitulle tutkintoryhmälle, mutta kysely oli tarkoitettu vain miehille. Kysely lähetettiin 181 opiskelijalle, joista naisia oli arviolta noin 20. Kyselyyn vastasi vain 13 opiskelijaa. Tutkimuksen vastauksien määrässä oli siis selkeä kato. Tutkimus muodostui neljästä näkökulmasta. Tutkimustuloksia analysoitiin Microsoft Excelin avulla.

4.1 Parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan tunnistaminen

Ensimmäisen kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka moni kokee tunnistavansa mitä lähisuhdeväkivalta parisuhteessa tarkoittaa. Vastausvaihtoehtoina kysymykseen olivat ”Kyllä”, ”En” ja ”En ole varma”. Tutkimustuloksista käy ilmi, että 84,6 % (n=11) vastasi kysymykseen ”Kyllä” ja 15,4 % (n=2) vastasi kysymykseen ”En ole varma” (Kuvio 1).

Tunnistatko mitä lähisuhdeväkivalta parisuhteessa on?

Kuvio 1. Parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan tunnistettavuuden jakauma prosentteina.

Toinen kysymys laajentui lähisuhdeväkivallan muotojen tunnistamiseen. Vastaajan tuli valita, mitä lähisuhdeväkivallan muotoja hän kokee tunnistavansa. Vastausvaihtoehtoina olivat fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, seksuaaliväkivalta, taloudellinen väkivalta, digitaalinen väkivalta, vainoaminen ja ”En mitään näistä”. Vaihtoehtoista vastaaja pystyi valitsemaan useamman. Väkivallan muodoista koettiin tunnistavan eniten, 84,6 % (n=11), fyysinen väkivalta, seksuaaliväkivalta ja vainoaminen. Toiseksi eniten tunnistettiin henkinen väkivalta, 76,9 % (n=10), kolmanneksi eniten taloudellinen väkivalta 61,5 % (n=8) ja vähiten digitaalinen väkivalta 53,8 % (n=7) (Kuvio 2).

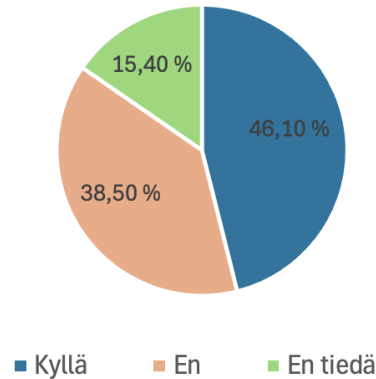
Kuvio 2. Lähisuhdeväkivallan muotojen tunnistamisen jakauma prosentteina.

4.2 Parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan kohtaaminen

Toinen osio tutkimuksesta käsitteli parisuhteessa tapahtuvan lähisuhdeväkivallan kohtaamista. Ensimmäinen kysymys kartoitti, kuinka moni vastaajista on kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa jossain vaiheessa elämäänsä. Vastausvaihtoehtoina olivat ”Kyllä”, ”En” ja ”En tiedä”. Melkein puolet vastaajista, 46,1 % (n=6), vastasi kokeneensa lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa ja 38,5 % (n=5) puolestaan ei ollut

kohdannut. 15,4 % (n=2) vastaajista eivät tieneet olivatko he kohdanneet parisuhdeväkivaltaa joskus (Kuvio 3).

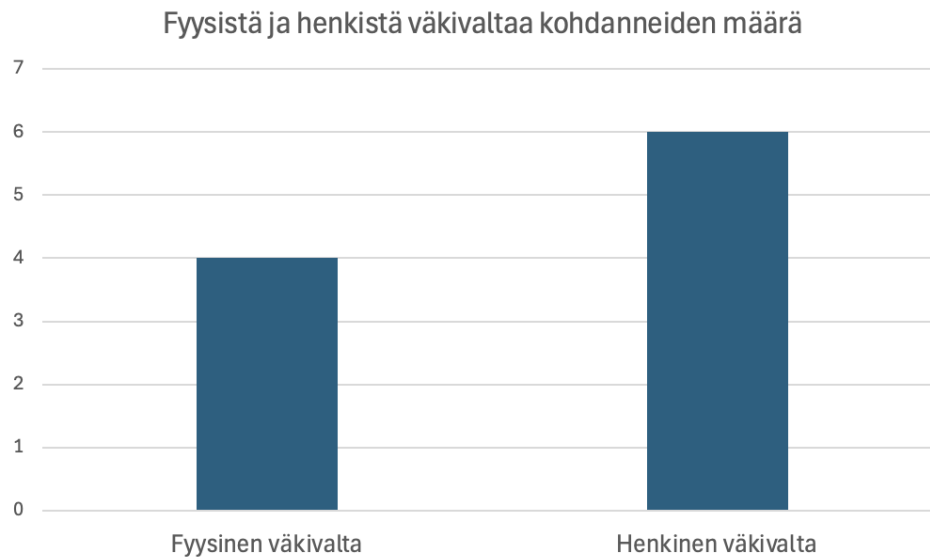
Oletko kohdannut lähisuhdeväkivaltaa jossain vaiheessa elämääsi?

Kuvio 3. Lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa kokeneiden miesopiskelijoiden määrä prosentteina.

Seuraavaksi kartoitettiin tarkemmin mitä lähisuhdeväkivallan muotoja vastanneet ovat kohdanneet. Ennen jokaista kysymystä vastaajille avattiin kysymyksessä esiintyvän väkivallan muodon käsite, jotta vastaaja tietäisi tarkemmin, onko tämä kohdannut kyseistä väkivaltaa vai ei. Tämä menettely poisti vastausvaihtoehdon ”En tiedä”, jolloin vastauksista saataisiin tarkempaa tietoa, kun vastaaja veloitetaan vastaamaan joko kyllä tai ei. Esitettyjen käsitteiden kokonaiset määrittelyt löytyvät liitteestä 1.

Ensimmäisinä kartoitettiin fyysisen ja henkisen väkivallan kokeneiden määrät. Vastaajista neljä (4) oli kohdannut fyysistä väkivaltaa ja kuusi (6) oli kohdannut henkistä väkivaltaa parisuhteessa. Fyysinen väkivalta määriteltiin esimerkiksi lyömisenä, raapimisena, potkimisena, seksiin pakottamisena, esineellä heittämisena tai lyömisenä ja kiinni pitämisenä. Henkinen väkivalta määriteltiin muun muassa toiselle huutamisenä, nöyryyttämisenä, sosiaalisten suhteiden rajoittamisena, toisen viestien lukemisena, mykkäkoulun pitämisenä ja erolla, fyysisellä väkivallalla tai itsensä vahingoittamisella uhkaamisena (Kuvio 4).

Kuvio 4. Fyysistä ja henkistä väkivaltaa parisuhteessa kohdanneiden miesopiskelijoiden määrä.

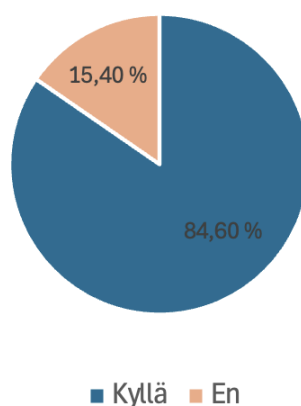
Seksuaalista, taloudellista ja digitaalista väkivaltaa kohdattiin tutkimustulosten mukaan vähiten. Seksuaaliväkivaltaa oli kohdannut vastaajista yksi (1), taloudellista väkivaltaa kolme (3) ja digitaalista väkivaltaa kaksi (2) (Kuvio 5). Seksuaaliväkivaltaa määriteltiin esimerkiksi seksiin pakottamisena tai painostamisena, toisen kosketteluna ilman toisen suostumusta, seksin käyttämisenä väkivallan välineenä ja raiskauksena. Taloudellinen väkivalta tarkoitti esimerkiksi omien rahojen käyttämisen estämistä, oman tai yhteisen tilin käyttöoikeuden eväämistä, osallistumattomuutta perheen yhteisiin menoihin ja opiskelun rajoittamista. Digitaalinen väkivalta tarkoitti esimerkiksi valikoidun uhrin häiritsemistä, tarkkailua tai seuraamista teknologian avulla, kuten hakeroitumista toisen profiiliin tai verkkopankkiin, feikkiprofiilin luomista uhrista ja sijainnin seuraamista ilman lupaa.

Kuvio 5. Seksuaaliväkivaltaa, taloudellista väkivaltaa ja digitaalista väkivaltaa kohdanneiden miesopiskelijoiden määrät.

Viimeisenä väkivallan muodoista tutkittiin vainoamista. Vastaajista 15,4 % (n=2) oli kohdannut vainoamista parisuhteen aikana tai sen jälkeen (Kuvio 6). Vainoamiseksi määriteltiin muun muassa ei-toivottujen, toistuvien, yhteydenottojen saaminen, uhrin tarkkaileminen ja vakoileminen sosiaalisessa mediassa. Tekojen tulee olla kuitenkin toistuvia ja saman henkilön toimesta tapahtuvia, jotta ne voidaan luokitella vainoamiseksi (Kuvio 6).

Oletko kohdannut vainoamista parisuhteessa tai sen päättymisen jälkeen edellisen kuvauksen perusteella?

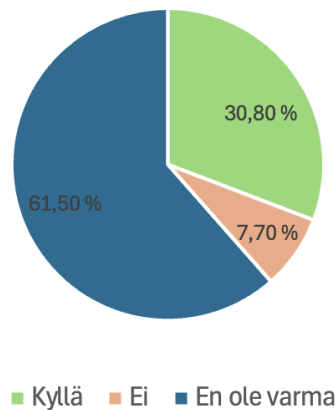

Kuvio 6. Vainoamista parisuhteen aikana tai sen päättymisen jälkeen kohdanneiden miesopiskelijoiden määrä prosentteina.

Yhtenä kysymyksenä haluttiin selvittää, onko vastaajien läheisistä joku kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa. Tällä haluttiin havainnollistaa

parisuhdeväkivallan yleisyyttä. Vastaajista 30,8 % (n=4) tiesi jonkun läheisen kohdanneen parisuhdeväkivaltaa, 61,5 % (n=8) ei ollut varma ja 7,7 % (n=1) tiesi, ettei ollut kohdannut (Kuvio 7).

Onko joku läheisesi kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa?

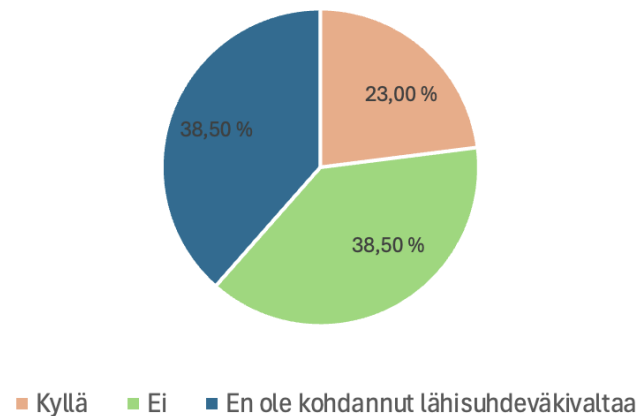

Kuvio 7. Läheisten kokema lähisuhdeväkivalta parisuhteessa.

4.3 Parisuhdeväkivallan kohtaamisesta puhuminen ja avun hakeminen

Viimeinen osio tutkimuksesta keskittyi avun hakemiseen ja lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa kohtaamisesta kertomiseen. Kysymys kartoitti kuinka suuri osa vastaajista, jotka ovat kohdanneet lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa, ovat kertoneet kokemuksestaan jollekin. Vastaajista 23 % (n=3) oli kertonut kokemastaan jollekin ja 38,5 % (n=5) ei ollut kertonut. Loput 38,5 % (n=5) ei ollut kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa (Kuvio 8).

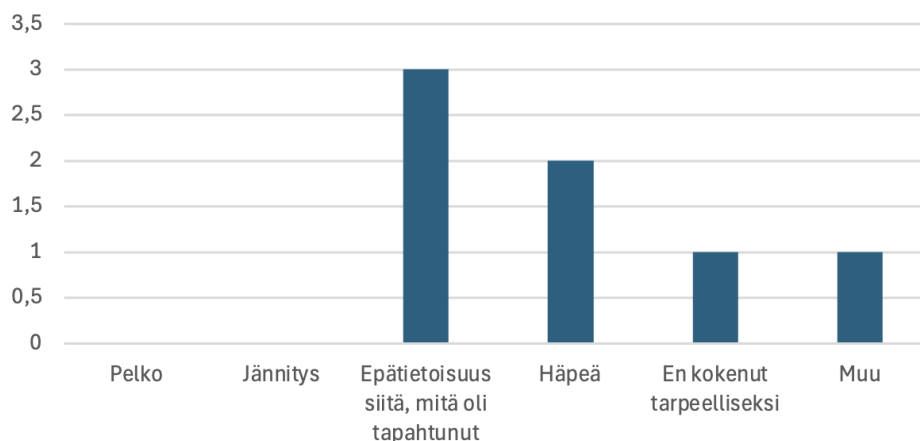
Jos olet kohdannut lähisuhdeväkivaltaa, oletko kertonut asiasta jollekin?

Kuvio 8. Lähisuhdeväkivallasta kertoneiden määrä prosentteina.

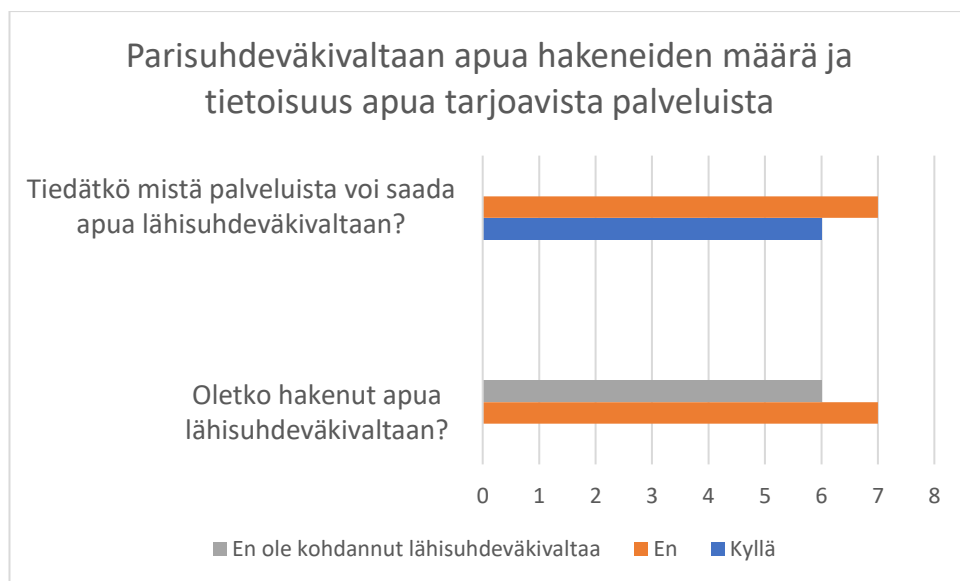
Jatkokysymyksenä edeltävään kysymykseen esitettiin niille, jotka olivat vastanneet siihen kieltävästi. Kysymys selvitti syitä siihen, miksi lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa kokeneet eivät ole kertoneet kokemuksistaan kellekään. Vastauksista käy ilmi, että yleisin syy kertomattomuudelle oli epätietoisuus tapahtuneesta, jonka olivat vastanneet kolme (3) henkilöä eli 42,9 %. Toinen syy kertomattomuudelle oli kokemasta koettu häpeä, jonka vastasivat kaksi (2) henkilöä eli 28,6 %. Loput kaksi olivat valinneet vastausvaihtoehdon ”Muu syy”, joista toinen oli tyhjä vastaus ja toinen oli, ettei vastaaja ollut kokenut tarpeelliseksi kertoa (Kuvio 9).

Jos vastasit edeltävään kysymykseen "en", mikä siihen oli syynä?

Kuvio 9. Syyt parisuhdeväkivallan kokemuksista kertomatta jättämiselle.

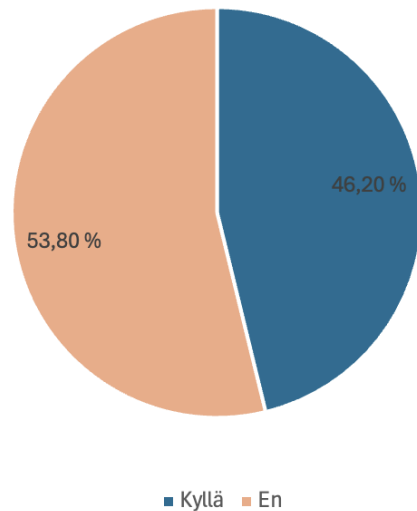
Seuraavat kysymykset selvittivät kuinka moni lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa kokenut oli hakenut apua kokemaansa sekä selvitettiin vastaajien tietoisuutta apua lähisuhdeväkivaltaan tarjoavista palveluista. Vastaajista seitsemän (7), jotka olivat kohdanneet parisuhdeväkivaltaa, eivät olleet hakeneet apua kokemaansa. Kuusi (6) vastaajista ei tiennyt mistä palveluista voisi saada apua lähisuhdeväkivaltaan, kun taas seitsemän (7) tiesi (Kuvio 10).

Kuvio 10. Parisuhdeväkivaltaan apua hakeneiden määrä ja tietoisuus apua tarjoavista palveluista.

Viimeinen kysymys selvitti, kuinka hyvin vastaajat tiesivät Satakunnan ammattikorkeakoulun tarjoamista palveluista lähisuhdeväkivaltaa kohdanneille. Vastaajista enemmistö, 53,8 % (n=7), ei tiennyt mitä palveluita SAMK tarjoaa lähisuhdeväkivaltaan (Kuvio 11).

SAMK:n hyvinvointipalvelut voivat tukea opiskelijaa, jos hän on kohdannut lähisuhdeväkivaltaa. Tiedätkö mihin opiskelijoille tarkoitettuihin palveluihin voit ottaa yhteyttä?

Kuvio 11. Tietoisuus Satakunnan ammattikorkeakoulun tarjoamista hyvinvointipalveluista lähisuhdeväkivaltaa kokeneille.

5 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen tekeminen on vahvasti liitoksissa tutkimuseetiikkaan eli hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen. Suomessa noudatetaan kaikissa tieteellisissä tutkimuksissa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan eli TENKin laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä (TENK, 2019, s. 7). Tutkimuseetiikka kulkee tutkimusprosessin mukana ideointivaiheesta tutkimustulosten saamiseen ja tiedottamiseen. Vilkan (2021, s. 41–42) mukaan tutkimuseetiikalla tarkoitetaan ”yleisesti sovittuja pelisääntöjä suhteessa kollegoihin, tutkimuskohteeseen, rahoittajiin, toimeksiantajiin ja suureen yleisöön”. Hyvällä tieteellisellä käytännöllä tarkoitetaan eettisesti kestävien tiedonhankintamenetelmien ja tutkimusmenetelmien noudattamista. Hyvä tieteellinen käytäntö tiedonhankinnassa tarkoittaa tiedonhankinnan perustamista oman alan tieteellisen kirjallisuuden tuntemukseen, ammattikirjallisuuteen, riittäviin laboratoriotekniikoihin, havaintoihin ja oman tutkimuksen analysointiin.

TENKin sivustolla on laadittu ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet. Tutkimuskyselyäni tehdessä huomioin erityisesti henkilötietojen käsittelyn läpi tutkimuksen. TENK on määritellyt tutkimusaineiston keskeisimmiksi periaatteiksi suunnitelmallisuuden, vastuullisuuden ja lainmukaisuuden. Tutkimusaineiston käsittely sisältää erilaisia riskejä, jotka ovat tärkeitä huomioida läpi tutkimusprosessin. Henkilötiedoilla tarkoitetaan TENKin mukaan ”kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja”. Tutkimusaineisto sisältää tällaisia tietoja, jos siitä voidaan suorasti tai epäsuorasti tunnistaa henkilö tai henkilöt. Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan niihin liittyviä toimintoja, kuten henkilötietoja sisältävän tutkimusaineiston keräämistä, säilyttämistä tai käyttämistä (TENK, 2019, s. 11.)

Jokaisen tutkimukseen osallistuvan henkilön osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Tutkimusta toteuttavat henkilöt toteuttavat tätä oikeutta luomalla luottamusta tutkittaviin henkilöihin. Luottamus voi säilyä ainoastaan silloin, kun tutkittavien ihmisarvoa ja oikeuksia kunnioitetaan. Tutkittavan oikeuksiin kuuluu myös mahdollisuus saada tarkempaa tietoa kyseisestä toteutettavasta tutkimuksesta, henkilötietojen käsittelystä ja tutkimusaineiston käsittelystä tutkimuksen aikana (TENK, 2019, s. 8–9.)

Tutkimuksen mittarin tai tutkimusmenetelmän luotettavuutta tulkitaan kahdella käsitteellä: validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetista käytetään toisinaan käsitettä pätevyys ja reliabiliteetista luotettavuus tai toistettavuus. Lyhyesti validiteetti kertoo sen, että mitattiinko sitä mitä oli tarkoituskin ja reliabiliteetti kertoo miten tarkasti se toteutettiin. Validiteetti on olennaisin tekijä tutkimuksen mittarin luotettavuutta tukittaessa, sillä jos on mitattu väärää asiaa, reliabiliteetilla ei ole mitään merkitystä enää. Tutkimuksen validius kärsii esimerkiksi silloin, jos vastaajat tulkitsevat tutkijan laatimat kysymykset eri tavalla kuin oli ajateltu. Tämän estämiseksi muun muassa käsitteet ja erilaiset muuttujat tulee määritellä tarkasti, tutkimuskysely tulee suunnitella tarkasti ja varmistaa, että kyselyn kysymykset on laadittu tutkimusongelman mukaisesti (Vehkalahti, 2008, s. 41; Vilka, 2021, s. 193.)

Reliabiliteetti voi tarkoittaa myös tulosten tarkkuutta. Se tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tulokset eivät saisi olla sattumanvaraisia, vaan jos tutkimus toistettaisiin samalla tutkittavalla, saataisiin samanlaiset tulokset. Huomioitavaa on kuitenkin se, että tutkimustuloksia ei pidä yleistää niiden pätevyysalueen ulkopuolelle, sillä ne ovat sidoksissa aikaan ja paikkaan (Heikkilä, 2014, s. 28; Vilkkä, 2021, s. 194.) Joskus kyselytutkimusta tehdessä vastauksissa voi esiintyä poistuma eli kato, joka muodostuu niistä henkilöistä, jotka eivät vastanneet kyselyyn (Heikkilä, 2014, s. 28.)

Kyselytutkimus toimitettiin opiskelijoille sähköpostin välityksellä. Sähköpostiin oli liitetty saatekirje, jossa kerrottiin, mikä on tutkimuksen tarkoitus ja mitä tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa. Opiskelijoille kerrottiin tutkimukseen osallistumisen olevan vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtuu anonymisti. Minkäänlaisia henkilötietoja ei tutkimuksen aikana kerätty, joten vastauksia ei voinut mitenkään yhdistää kehenkään yksittäiseen opiskelijaan. Opiskelijoille kerrottiin myös, että tutkimusaineisto käsitellään ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten, ja se tullaan hävittämään aineiston analysoinnin ja opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Opinnäytetyössä käytetty kyselylomake oli laadittu itse, joten kysymysten muodostaminen tuli miettiä tarkoin. Kysymykset oli laadittu siten, että jokainen siihen vastaava ymmärtäisi kysymykset samalla tavalla eikä väärinymmärryksiä tulisi. Kysymykset muodostettiin tutkimuskysymysten pohjalta. Lähisuhdeväkivallasta puhuttaessa tarkoitetaan yleensä parisuhteessa tapahtuvaa lähisuhdeväkivaltaa, mutta sitä ei usein tarkenneta. Lähisuhdeväkivaltaa esiintyy kuitenkin muissakin ihmissuhteissa, joten tämä oli olennaista selventää kyselyssä. Väärinymmärrysten vuoksi saatekirjeessä sekä kyselyn alussa selvennettiin kyselyn koskevan ainoastaan parisuhteessa tapahtuvaa lähisuhdeväkivaltaa. Kysely lähetettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun neljälle erälle tutkintoryhmälle ja se oli tarkoitettu vain miesopiskelijoille. Kysely oli laadittu huolellisesti ja tutkimuskysymysten pohjalta, joten pitäisin tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia hyvänä näiden kriteereiden näkökulmasta. Hyvin todennäköistä on myös tutkimuksen

toistettavuus eli saataisiin samat vastaukset jos tutkimus toistettaisiin samoilla henkilöillä. Kuitenkin huomioitavana asiana on tutkimuksessa esiintyvä vastausten kato. Tutkimustuloksia analysoitaessa, joissakin vastauksissa esiintyi myös ristiriitaisuutta keskenään, mikä heikentää väistämättä tutkimuksen kokonaisluotettavuutta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimus ei onnistunut täysin niin kuin se oli suunniteltu vastauksissa tapahtuneen suuren kadon vuoksi. Kysely lähetettiin noin 160 miesopiskelijalle, joista 13 vastasi kyselyyn. Vastauksia tutkimukseen yritettiin kerätä toistuvasti, mutta tuloksetta. Ensimmäisellä tutkimuskyselyn lähetyskerralla, kysely lähetettiin kahdelle eräälle tutkintoryhmälle, ja vastauksia saatiin kahdeksan. Kysely lähetettiin näille samoille tutkintoryhmille uudestaan, jolloin vastauksia saatiin yksi lisää. Tämän takia kysely päätettiin lähettää vielä kahdelle muulle tutkintoryhmälle, mutta vastauksia saatiin vain neljä lisää. Analysoin tutkimukseni tulokset kyseinen kato huomioiden. Tutkimuksen tuloksia ei kadon vuoksi pysty yleistämään juurikaan ja tuloksista on haastavampaa tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Joitakin todenmukaisia päätelmiä tuloksista kuitenkin pystyin tekemään esimerkiksi vertaamalla niitä muihin tutkimuksiin ja tilastoihin, joita olen tässä opinnäytetyössä hyödyntänyt aiemmin lähteenä.

Kyselytutkimuksessani itseäni kiinnosti miesten parisuhdeväkivaltakokemusten lisäksi se, kuinka hyvin miesopiskelijat tunnistavat yleisesti lähisuhdeväkivaltaa ja sen piirteitä, mikä oli myös ensimmäinen tutkimuskysymyksistäni. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että melkein kaikki vastaajista, 84,6 %, kokivat tunnistavansa mitä lähisuhdeväkivalta parisuhteessa on, mikä oli positiivinen tulos. Kyselyyn vastanneet tunnistivat hyvin myös eri väkivallan muotoja. Vähiten tunnistettavia olivat taloudellinen väkivalta, 61,5 % ja digitaalinen väkivalta,

53,8 %, mikä oli odotettavissa, sillä nämä käsitteet eivät välttämättä esiinny ympärillämme yhtä paljoa kuin esimerkiksi fyysinen tai henkinen väkivalta. Mielenkiintoista tuloksissa oli se, että vaikka fyysisestä, henkisestä ja seksuaalisesta väkivallasta puhutaan useimmiten eniten, ne eivät olleet kuitenkaan käsitteinä sellaisia, että jokainen vastaaja olisi kokenut tietävänsä mitä ne pitävät sisällään. Positiivisena nostona näistä tuloksista oli kuitenkin se, että jokainen vastaaja koki tuntevansa jonkun tai joitain väkivallan muotoja.

Ennako-oletukseni kyselyyn vastaajista oli, että vain harva heistä olisi kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa. Kuitenkin melkein puolet, 46,1 %, olivat vastanneet kohdanneensa lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa. Huomioiden se, kuinka loppujen lopuksi kapealle kohderyhmälle kysely oli osoitettu ja kuinka pieni osa siitä joukosta vastasi, tulos on itselleni hieman yllättävä. Oletukseni perustui siihen, että aiheen arkuuden vuoksi kysely ei tavoittaisi lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa kohdanneita henkilöitä. Tuloksia analysoitaessa ilmeni kuitenkin, että osalla vastaajista vastaukset olivat hieman ristiriidassa keskenään. Esimerkiksi väkivallan muodoista oli vastattu myöntävästi sen kohtaamisesta, mutta myöhemmin olikin vastattu kieltävästi ettei lähisuhdeväkivaltaa olla kohdattu. Tämä osaltaan heikentää tutkimustulosten luotettavuutta.

Tuloksista kävi ilmi myös se, että pari vastaajaa olivat vastanneet kieltävästi kyselyn alussa, etteivät he ole kohdanneet parisuhdeväkivaltaa. Myöhemmin kyselyn lopussa, vastaajat olivat kuitenkin vastanneet, etteivät he ole kertoneet parisuhdeväkivalta kokemuksistaan kellekään. Kokemuksista kertomiseen liittyvässä kysymyksessä oli kuitenkin vastausvaihtoehtona ”En ole kohdannut lähisuhdeväkivaltaa”, joten tästä voisi päätellä, että vastaajat ymmärsivät vasta kyselyyn vastatessa, että he ovatkin kohdanneet parisuhdeväkivaltaa.

Toisena tutkimuskysymyksenä oli selvittää mitä lähisuhdeväkivallan muotoja miehet ovat kohdanneet. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että jokaista väkivallan muotoa oli kohdattu. Esittelin aiemmin työssäni tutkimuksia naisten tekemästä väkivallasta kumppaniaan kohtaan, mitkä ovat osoittaneet, että yleisimmät väkivallan muodot naisten käyttämänä ovat fyysinen ja henkinen

väkivalta. Tutkimukseni tuloksista käy ilmi, että entisen tai nykyisen kumppanin puolelta oli kohdattu eniten juuri näitä kahta väkivallan muotoa. Vastaajista 77 % oli kohdannut fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Vastapainona naiset toteuttavat tilastollisesti miehiä vähemmän seksuaaliväkivaltaa, mikä osoittautui tässäkin tutkimuksessa vähiten kohdatuksi lähisuhdeväkivallan muodoksi. Vastaajista vain yksi (1) oli kohdannut seksuaaliväkivaltaa.

Kolmantena tutkimuskysymyksenä oli selvittää kuinka moni lähisuhdeväkivaltaa kohdanneista on hakenut apua. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, ettei kukaan, joka oli kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa, ollut hakenut apua kokemaansa. Kolme vastaajista oli kuitenkin kertonut kokemastaan jollekin, vaikkei ollut hakenut apua. Kyselyn vastauksista ei pysty kuitenkaan tietämään kuinka vakava-asteista koettu lähisuhdeväkivalta on ollut. Vaikka tietty teko lukeutuisi jonkin lähisuhdeväkivallan muodon alle, se pelkästään ei tee siitä traumatisoivaa kokemusta, vaikka se henkisesti kuormittavaa voisikin olla. On myös yksilöstä riippuvaista tämän resilienssistä, eli miten hän selviytyy kokemastaan ja pystyy jatkamaan elämässään eteenpäin. Lähisuhdeväkivaltaa ei myöskään aina heti tiedosta ja ymmärtäminen voi tapahtua vasta myöhemmin ajan saatossa. Tällöin tapahtuneesta on voinut kulua sen verran aikaa eteenpäin, että asia on ehditty käsittelemään. Tapahtuneelle on kuitenkin lopulta saatu nimi. Jos kuitenkin huomaa, että tapahtuneet asiat pyörivät mielessä useita kuukausia tai vuosia, eikä menneestä tunnu pääsevän irti, asiasta kannattaa kääntyä ammattilaisten puoleen. Painotan lisäksi vielä sitä, ettei mikään kokemus ole liian mitätön, etteikö siitä voisi kääntyä auttavan tahon puoleen.

Johtopäätöksenä tutkimuksesta voidaan tehdä se, että tutkimuksia miesten kokemasta lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa tulisi tulevaisuudessakin toteuttaa, sillä tutkimustuloksia tarvitaan enemmän. Tutkimuksia suunniteltaessa tulisi huomioida tarpeeksi suuri otos, jotta yhtä suurta katoa vastauksista ei syntyisi. Haastavaksi tästä aihe-alueesta toteutettavien tutkimusten teettämisestä tekee muun muassa sopivan kohderyhmän tavoittaminen. Tuloksia olisi tärkeää kerätä sellaisilta kohderyhmiltä, jotka eivät ole esimerkiksi minkään yhdistyksen tai yrityksen toiminnassa mukana.

Näiden henkilöiden saaminen osallistumaan tutkimukseen esimerkiksi kyselyn avulla on taas toinen puoli.

Tiedetysti miehet eivät puhu omista asioistaan ja kokemuksistaan samalla mittarilla kuin naiset. Yhtenä ongelmana onkin se, miten tavoittaa nämä miehet, jotka mahdollisesti tarvitsisivat apua kohtaamaansa lähisuhdeväkivaltaan. Niin kuin tutkimuksen tulokset osoittivat, avun hakeminen on ilmeisen vähäistä miesten keskuudessa. Tämän ilmiön syytä voisi tarkastella monestakin näkökulmasta, ja pohtia mikä olisi avain ongelman ratkaisemiseksi. Itse koen, että kyseessä on todennäköisesti klassinen monen tekijän yhteisvaikutus; geeniperimä, ympäristö, yhteiskunta, globaali. Miesten kynnystä puhua avoimemmin haastavammista ja aremmista aiheista voisi lähteä madaltamaan tekemällä miesten kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta näkyvämpää. Välillä yksilötasolla tulisi pohtia myös omia asenteita miesten roolista nyky-yhteiskunnassa, sillä yhä edelleen on nähtävissä vanhoillista ”miehet ei itke” -asennetta, mikä varmasti ruokkii kyseistä ongelmaa.

Lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa ja sen monista eri muodoista puhuminen on edelleen tärkeää, eikä siitä selkeästi voi puhua tarpeeksi. Jokaisella on omat mielenkiinnon kohteet minkä parissa viettää aikaansa vapaalla, joten olisi typerää olettaa, että jokainenhan nämä asiat jo tietävät. Lähisuhdeväkivallasta on alettu pikku hiljaa puhumaan eri keinoin enemmän. Joko suoraan asiasta viitaten uutisotsikoihin tai aihe on punottu laulun sanoiksi. Myös miesten näkökulmaa lähisuhdeväkivallasta on tuotu rohkeammin esille. Lähisuhdeväkivalta parisuhteessa on ollut Suomessa jo pitkään yhteiskunnallinen ongelma, ja tilanteen parantumisesta on hankalaa sanoa selkeää vastausta. Lähisuhdeväkivallasta puhumista ja siitä tiedottamista tulee ehdottomasti jatkossakin tehdä, jotta sen tunnistettavuus kasvaisi entisestään ja lähisuhdeväkivallan uhreja olisi vähemmän. Yksikin on jo liikaa.

LÄHTEET

Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: a meta-analytic review. *Psychological bulletin*. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10989615/>

Beames, J., Blake, K., Denson, T., O'Dean, S. (2.5.2018). Aggression in Women: Behaviour, Brain and Hormones. *PubMed Central*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5942158/>

Ensi- ja turvakotien liitto (n.d.-a). Tukea ammattilaiselle. Tunnista väkivalta. Haettu 22.8.2024 osoitteesta <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/>

Ensi- ja turvakotien liitto. (n.d.-b). Tunnista väkivalta. Henkinen väkivalta. Seksuaaliväkivalta. Haettu 3.7.2024 osoitteesta [https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/ -avopalvelut1246-a579](https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/-avopalvelut1246-a579)

Ensi- ja turvakotien liitto. (n.d.-c). Tunnista väkivalta. Vaino. Haettu 24.7.2024 osoitteesta <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/#1545922755277-f6323989-1f32>

Ensi- ja turvakotien liitto (n.d.-d). Apua verkossa. Nimettömät, matalan kynnyksen chatit sekä verkkoryhmät. Haettu 2.8.2024 osoitteesta <https://ensijaturvakotienliitto.fi/apua-sinulle/apua-verkossa/> -
[apua vakivaltaan](https://ensijaturvakotienliitto.fi/apua-sinulle/apua-verkossa/)

Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy. 9. uudistettu painos.

Juntumaa, R. (2018). Miksi vihaamme?: Yksilön ja yhteisön tunteen anatomiaa. Kirjapaja.

Kaittila, A. (2017). Rahakonfliktit ja taloudellinen väkivalta parisuhteissa. [väitöskirja, Turun yliopisto]. UTUPub. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-6771-1>

Keiski, P. (2018). Perheväkivaltaa käyttäneen naisen minuus: Realistinen synteesi perheväkivaltakäyttäytymisen vähenemiseen tähtäävän intervention vaikutuksista. [väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0693-9>

Kytölä, K. (2021). Pahoinpitelystä hyvinpitelyyn: Lähisuhdeväkivalta ja siitä selviytyminen. Basam Books.

Lagerspetz, K. (10.1.1998). Naisen aggressio. Tieteessä tapahtuu. 16(7). <https://journal.fi/tt/article/view/58616>

Lambert, L. (n.d.). Stockholm syndrome. Britannica. Haettu 29.7.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/science/Stockholm-syndrome>

Lauerma, H. (n.d.). Aggression psykobiologiaa ja näkökohtia väkivallan ehkäisemisestä. Eduskunta.fi. <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2017-AK-104348.pdf>

Mielenterveystalo.fi (n.d.-a). Aggressio ja väkivalta. Perustietoa aggressiosta. Haettu 22.8.2024 osoitteesta <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/aggressio-vakivalta/perustietoa-aggressiosta>

Mielenterveystalo.fi. (n.d.-b). Tietoa teemoittain. Aggressio ja väkivalta. Mistä apua väkivaltaiseen tilanteeseen? Haettu 8.8.2024 osoitteesta <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/aggressio-vakivalta/mista-apua-vakivaltaiseen-tilanteeseen>

Miessakit ry. (2017). Raportit. Vaiettu väkivalta. Haettu 28.6. osoitteesta <https://www.miessakit.fi/toimintamuodot/vakivaltaa-kokeneet-miehet/vaiettu-vakivalta/>

Miessakit ry. (n.d.). Haettu 6.8.2024 osoitteesta <https://www.miessakit.fi/>

Naisenväkivalta.fi. (n.d.). Nainen väkivallan tekijänä parisuhteessa. Haettu 16.8.2024 osoitteesta <https://naisenvakivalta.fi/nainen-vakivallan-tekijana-parisuhteessa/>

Naistenlinja.fi. (n.d.). Väkivaltaisissa suhteissa toistuu tietynlainen kaava. Haettu 4.7. osoitteesta <https://naistenlinja.fi/vakivallan-syklisyys-ja-muodot/>

Nollalinja. (15.3.2024a). Väkivallan muodot. Fyysinen väkivalta. Henkinen väkivalta. Haettu 1.7.2024 osoitteesta <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/fyysinen-vakivalta/>

Nollalinja. (19.2.2024b). Väkivallan muodot. Seksuaaliväkivalta. Haettu 3.7.2024 <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/seksuaalinen-vakivalta/>

Nollalinja. (15.3.2024c). Väkivallan muodot. Digitaalinen väkivalta. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://nollalinja.fi/digitaalinen-vakivalta/>

Nollalinja. (n.d.). Etusivu. Haettu 2.8.2024 osoitteesta <https://nollalinja.fi/>

Perustuslaki 1999/731. Haettu 23.9.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731 - L2P7>

Poliisi. (n.d.). Väkivaltarikokset. Lähisuhdeväkivalta. Haettu 8.8.2024 osoitteesta <https://poliisi.fi/lahisuhdevakivalta>

Pollari, T. (2022). Raha ja rakkaus: Taloudellinen väkivalta parisuhteessa. Minerva.

Pruuki, H & Ketola-Huttunen, T. (2018). Vihainen nainen: Hyvä, paha aggressio. Kirjapaja.

Purjo, T & Gjerstad, E. (2010). Sukupuoli ja väkivalta. Juvenes Print.

Rikosuhrapäivystys. (n.d.). Digitaalinen väkivalta ja vaino. Haettu 6.8.2024 osoitteesta <https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/digitaalinen-vakivalta-ja-vaino/>

Siukola, R. (2014). Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan?: Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. Juvenes Print.

Taloudellinen väkivalta (n.d.). Taloudellisen väkivallan muodot. Haettu 11.7.2024 osoitteesta <https://taloudellinenvakivalta.fi/taloudellisen-vakivallan-muodot/>

THL. (5.12.2023). MARAK – moniammatillinen riskinarviointi. Haettu 8.8.2024 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/tyon-tueksi/marak-moniammatillinen-riskinarviointi>

Tilastokeskus. (19.12.2023). Joka neljäs kokenut digitaalista väkivaltaa verkossa – yleistyvällä ilmiöllä vakavia seurauksia. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/joka-neljas-kokenut-digitaalista-vakivaltaa-verkossa-yleistyvallla-ilmiolla-vakavat-seuraukset/>

Tilastokeskus. (25.5.2022). Uutiset 2022. Parisuhdeväkivallan kokemukset yleisiä Suomessa – lisätietoja webinaarissa 15.6.2022. <https://stat.fi/uutinen/parisuhdevakivallan-kokemukset-yleisia-suomessa-lisatietoja-webinaarissa-1562022>

Tilastokeskus. (2021). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. https://stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/sukupuolistunut_vakivalta_ja_lahisuhdevakivalta_suomessa_2021_loppuraportti.pdf

Tilastokeskus. (2021). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Tutkimuksen keskeisimmät käsitteet. https://stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/sukupuolistunut_vakivalta_ja_lahisuhdevakivalta_suomessa_2021_loppuraportti.pdf

Vehkalahti, K. (2008). Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Tammi.

Vilka, H. (2021). Tutki ja kehitä. PS-kustannus. 5. päivitetty painos.

WHO. (2024). The VPA Approach. Definition and typology of violence. <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach>

LIITE 1

Kyselylomake

Miesten kokema lähisuhdeväkivalta parisuhteessa

Tämä tutkimuskysely on osa opinnäytetyötäni miesten kohtaamasta lähisuhdeväkivallasta parisuhteessa. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonymisti, ja kaikki saamani tiedot hävitetään tutkimuksen tulosten analysoimisen jälkeen. Tämä kysely käsittelee lähisuhdeväkivaltaa parisuhteissa ja jokainen kysymys liittyy siis koettuun väkivaltaan ainoastaan parisuhteissa.

Tunnistatko mitä lähisuhdeväkivalta parisuhteessa on?

- a) Kyllä
- b) En
- c) En ole varma

Mitä näistä lähisuhdeväkivallan muodoista koet tunnistavasi?

- a) Fyysinen väkivalta
- b) Henkinen väkivalta
- c) Seksuaaliväkivalta
- d) Taloudellinen väkivalta
- e) Digitaalinen väkivalta
- f) Vainoaminen
- g) En mitään näistä

Oletko kohdannut lähisuhdeväkivaltaa jossain vaiheessa elämääsi?

- a) Kyllä
- b) En
- c) En tiedä

Fyysinen väkivalta on kaikenlaista toisen ihmisen satuttamista ja koskemattomuuteen kajoamista, kuten mm. lyömistä, raapimista, potkimista, tukistamista, seksiin pakottamista, esineellä heittämistä tai lyömistä ja kiinni pitämistä.

Oletko kohdannut fyysistä väkivaltaa parisuhteessa edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Henkinen väkivalta sisältyy kaikkiin väkivallan muotoihin ja se voi olla mm. toiselle huutamista, haukkumista, kontrollointia, alistamista, rajoittamista, nöyryyttämistä, sosiaalisten suhteiden rajoittamista, nukkumisen estämistä, toisen viestien lukemista, halveksumista, mykkäkoulun pitämistä ja erolla, fyysisellä väkivallalla tai itsensä vahingoittamisella uhkaamista.

Oletko kohdannut henkistä väkivaltaa parisuhteessa edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Seksuaaliväkivaltaa on esimerkiksi seksiin pakottaminen, painostaminen tai kiristäminen, toisen koskettelu ilman toisen suostumusta, seksuaalisen kuvan tai videon jakaminen toisesta luvatta, ehkäisyn käytön kieltäminen, seksin käyttäminen väkivallan välineenä ja raiskaus.

Oletko kohdannut seksuaaliväkivaltaa parisuhteessa edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Taloudellinen väkivalta on mm. omien rahojen käyttämisen estämistä, oman tai yhteisen tilin käyttöoikeuden eväämistä, saamalla toisen velkakierteeseen elämällä yli uhrin varojen, osallistumattomuutta perheen yhteisiin menoihin,

töihin pääsyn hankaloittaminen, opiskelun rajoittamista ja elatusmaksuista kieltäytymistä.

Oletko kohdannut taloudellista väkivaltaa parisuhteessa edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Digitaalinen väkivalta tarkoittaa valikoidun uhrin häiritsemistä, kontrollointia, tarkkailua tai seuraamista teknologian avulla, kuten hakkeroitumista toisen sähköpostiin, profiiliin tai verkkopankkiin, feikkiprofiilin luomista uhrista, sijainnin seuraamista ilman lupaa ja teknologian käytön rajoittamista tai pyrkimystä sen rajoittamiseen.

Oletko kohdannut digitaalista väkivaltaa parisuhteessa edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Vainoaminen on ei-toivottujen, toistuvien, yhteydenottojen saamista, uhkailua, seuraamista ja tarkkailua tai näihin rinnastettavissa olevaa häirintää, uhrin seuraamista ja vakoilemista sosiaalisessa mediassa, useilla kymmenillä viesteillä pommittamista tai seurantalaitteen asentamista uhrin autoon. Tekojen tulee olla toistuvia ja saman henkilön toimesta tapahtuvia, jotta ne voidaan luokitella vainoamiseksi.

Oletko kohdannut vainoamista parisuhteessa tai sen päättymisen jälkeen edellisen kuvauksen perusteella?

- a) Kyllä
- b) En

Onko joku läheisesi kohdannut lähisuhdeväkivaltaa parisuhteessa?

- a) Kyllä
- b) Ei
- c) En ole varma

Jos olet kohdannut lähisuhdeväkivaltaa, oletko kertonut asiasta jollekin?

- a) Kyllä
- b) En
- c) En ole kohdannut lähisuhdeväkivaltaa

Jos vastasit edeltävään kysymykseen "en", mikä siihen oli syynä?

- a) Pelko
- b) Jännitys
- c) Epätietoisuus siitä, mitä oli tapahtunut
- d) Häpeä
- e) Muu: _____

Oletko hakenut apua lähisuhdeväkivaltaan?

- a) Kyllä
- b) En
- c) En ole kohdannut lähisuhdeväkivaltaa

Tiedätkö mistä palveluista voi saada apua lähisuhdeväkivaltaan?

- a) Kyllä
- b) En

SAMK:n hyvinvointipalvelut voivat tukea opiskelijaa, jos hän on kohdannut lähisuhdeväkivaltaa. Tiedätkö mihin opiskelijoille tarkoitettuihin palveluihin voit ottaa yhteyttä?

- a) Kyllä
- b) En